

Naročnina mesečno
25 Din, za inozem-
stvo 40 Din — ne-
deljska izdaja ce-
loletno 96 Din, za
inozemstvo 120 Din

Uredništvo je v
Kopitarjevi ul. 6/III

Telefoni uredništva: dnevna služba
2050 — nočna 2996, 2994 in 2050

SLOVENEČ

Z nedeljsko prilogo »Ilustrirani Slovenec«

Cek. račun: Ljub-
ljana št. 10.650 in
10.349 za inzerate;
Sarajevo št. 7563,
Zagreb št. 39.011,
Praga-Dunaj 24.797

Uprava: Kopitar-
jeva 6, telefon 2992

Izhaja vsak dan zjutraj, razen
ponedeljka in dneva po prazniku

Nekaj svetlobe

Kakor mora leži gospodarska kriza na vsem svetu. Ze dve leti zdihuje človeštvo pod težo gospodarske depresije, ki ni prizanesla niti najboljše državam sveta in se relativno še najmanj čuti v Franciji. To zato, ker je ta dežela ostala še vedno po velikem delu agrarna zemlja, koje prebivalstvo radi svoje solidne moralne tradicije ne špekulira, ampak denar hrani za svoje skromno življenje. Gospodarske avtoritete pravijo, da bi kriza v Franciji bila še manjša, ako ne bi bili žetvi leta 1930. in 1931. povzročili francoskemu kmetu okoli 20 milijard škode v enem samem letu. To smo povedali samo mimogrede, zato, da se vidi, da je slejkoprej poljedelstvo v resnici steber državnega gospodarstva, kakor ostane tudi neomajna resnica, da pomenita varčnost in skromnost najsigurnejši kapital vsakega naroda.

Glavno, kar smo mislili povedati, je to, da je treba v zadnjih dneh zabeležiti lahno izboljšanje oziroma omilitve gospodarske krize po svetu. Ne ve se sicer še s popolno sigurnostjo, da-li ta omilitve pomeni začetek zopetnega dviga ali vsaj normalizacije svetovnega gospodarstva, vendar sodijo strokovnjaki a precejšno verjetnostjo, da bi to izboljšanje utegnilo pomeniti več ko samo hipen in slučajen pojav. Sicer ne more biti nobenega dvoma o tem, da krize ne bodo prenehale, dokler bo gospodarstvo slonelo na velekapitalizmu, pač pa morejo nastati večji ali manjši odmori, ki pomenijo dobo gospodarske prosperitete, katera seveda ne more nikoli odpraviti ogromne razlike med življenjskim standardom velepodjetnika in proletarca. Ker pa naš namen danes ni filozofirati, hočemo podati sliko današnjega položaja, ki kaže nekatere znake izboljšanja krize:

V Parizu so namreč danes takozvani gospodarski krogi dobre volje. To veselje je povzročila vest, da je Banca d'Italia znižala diskontno moro od 7 na 6%. To kaže vsaj na izboljšanje valutarnih razmer, ako že ne na kaj drugega. Vemo, da se je denarna katastrofa sveta začela 19. septembra lanskega leta, ko je angleški funt izgubil svojo zlato pariteto. Takoj so velike banke skušale vzeti v roko kapitalni trg, da preprečijo ali vsaj omilijo nevarnost popolnega poloma. To je imelo za posledico, da se je kurz denarja splošno podražil. Banc of England je takoj zvišala svoj diskont od 4,6 na 6%. Sedele so vse ostale banke in 15. oktobra 1931 je newyorská Federal Banc zvišala diskont od 3 na 3,5.

Na ta način je finančni svet hotel disciplinirati denarni trg. Toda nepričakovano je London s čudovito potrpežljivostjo in vztrajnostjo izboljšal funt, tako da je nastala potreba, da se vrne kreditu zopet nekoliko elastičnosti. Bilo je tem bolj potrebno, da se gospodarstvenikom denar nudi bolj poceni, ker se je morala Angleška banka na vsak način izogniti nevarnosti zopetnega prehitrega dviga funta.

Dne 18. februarja letošnjega leta je angleška banka svoj eskont znižala od 6 na 5%, en teden pozneje pa že na 4,5%. Temu so sledile analogne odredbe drugih bank. Predzadnja v vrsti bank je bila Švedska narodna banka, ki je kakor norveška znižala diskont za pol točke. Sicer je to bilo pred Krugerjevim polomom, toda ta katastrofa ni mogla preprečiti nadaljne stabilizacije denarnega trga, ki se opaja na vsem svetu. Ne da se tajiti, da stojimo pred splošnim izboljšanjem valutarnih razmer.

Opazajo se že tudi nekatere posledice tega. Nekateri sirovine kažejo namreč že gotovo stabilizacijo in celo majhen dvig svojih cen. Kovine so skoro že vse stabilizirane in isto se opaja že pri konoplji, lanu, kakau ter drugih važnih sirovinah. Dvig funta je pojav, kojega važnosti ni treba še posebej naglašati. Treba je pomisliti, da je angleška valuta bila vedno veliki regulator svetovnega trga. Če gledamo stvari objektivno brez prevelikega pesimizma in brez preraznatega optimizma, moramo reči, da se zdi, kakor da bi svetovno gospodarstvo bilo na poti ozdravljenja. Denar se bo stabiliziral, funt se oživljal in cene sirovin ne padajo več. Gospodarstveniki pa opozarjajo tudi na to, da se zaloge blaga začnajo ponovno zmanjševati. Pa saj je padanje konsumna doseglo v resnici že točko, ki se ne more več navzdol prekoračiti. Zaradi tega upajo, da se bo izboljšal kmalu tudi delovni trg in da se bodo pridne roke tliklih milijonov zopet zaposlile, s čimer bi izginil najopasnejši pojav današnje gospodarske krize, to je brezposelnost.

Moderni gospodarski mehanizem bo torej zopet začel gladkeje teči — če omenjena znamenja niso varljiva seveda. S tem pa vprašanje nikakor ne bo rešeno. Korenina sedanji gospodarski krizi, ki ni noben prehodni pojav, ampak se bo, ako periodično ponehuje, vnovič pojavljala s tem večjo silo in v tem večjem obsegu, ni kakega tehnično-produkejskega ali tehnično-finančnega značaja, ampak je socialna in v svoji zadnji korenini moralna značaja. Dokler se ne zamenja sistem, ki producira za dobiček enega razreda mesto za zadostno zadovoljitev razumnih potreb vsakega človeške družbe, tako dolgo ni misliti na gospodarstvo brez kriz, socialnih pretresljajev in katastrof. In dokler državniiki ne bodo nastavili sekire na korenino današnjega družabnega zla, na velekapitalizem ter se bodo tolažili z vnovič pojavljajočo se prosperiteto in na spovratek dobre konjunktore, tako dolgo na resnično in trajno ozdravljenje moderne družbe in njenega gospodarstva ni misliti.

Dunajska vremenska napoved: Hladno, izpremenljivo vreme bo trajalo dalje.

Zagrebska vremenska napoved. Oblačno, spremenljivo, precej stalno, vetrovno in hladno. Oblačnost bo naraščala.

Odkrita beseda dr. Beneša

Nemčija - centralen problem — Glede Podonavja je potreben najprej sporazum prizadetih držav

Praga, 22. marca. tg. V obeh zunanjih odborih je govoril danes zunanji minister dr. Beneš o ključnem konfliktu, o razorožitveni konferenci in o Tardieujevem donavskem načrtu.

Zveza narodov in kitajsko-japonski spor.

S tem, da je Zveza narodov posegla v kitajsko-japonski konflikt, je bil dosežen dejanski, če tudi samo delni uspeh. Nastop malih evropskih in južno-ameriških držav, katere so zahtevale, da se respektirajo pogodbe in poravnava spor z arbitražo, je imponiral tudi velesilam. V tem prvem precedenčnem primeru, da so se države sklicevale na čl. 15 pakta Zveze narodov, se je lahko videlo, na kakšen način bi Zveza reagirala na slične dogodke v Evropi.

Razorožitvena konferenca

Zelo obširno je govoril dr. Beneš o razorožitveni konferenci in o možnosti njenega uspeha. Vprašanje razorožitve je vprašanje velesil. Osebnost smatra dr. Beneš, da uspeh ne bo prevelik. Splošne politične razmere so preveč težavne, toda že podpis konvencije bi bil kot prva etapa političnega uspeha prve vrste. Potem, ko bodo velesile pojasnile svoje teze, bo prišlo do resnih težkih mesecev aprila, ko se bo delo zopet začelo. Boj za politično linijo konference se bo razvil v obeh glavnih komisijah, splošni in politični. Dr. Beneš je potem podrobno preciziral znane teze o razorožitvi posameznih držav. In tega je sklepal, da se na razorožitveni konferenci za dozdavnimi tehničnimi vojaškimi problemi skrivajo vsa vprašanja današnje svetovne politike in vse aktualne politične in gospodarske diference med velesilami. Centrum vseh razmišljanj in vseh pogajanj je v očene Nemčija, njena zahteva, da bi bila pravno enaka z drugimi, in njeni odnosi s Francijo. Ne da bi se o stvari sami govorilo, se je hotelo, da bi bila dana zveza z reparacijami in dr. bi bodoča lausnanska konferenca direktno ali indirektno vplivala na ženevska pogajanja, ravno tako kakor volitve predsednika v Nemčiji, pruske volitve, parlamentarne volitve v Franciji itd.

Podonavski blok

Nato je dr. Beneš govoril o sodelovanju srednjeevropskih držav. Na izjave avstrijskega kanclerja dr. Burescha je najprej odgovorila Nemčija, potem pa Tardieu s svojim memorandumom. Po informacijah dr. Beneša soglašala angleška vlada v splošnem s francoskim načrtom, italijanska pa javlja pridržke v vprašanih procedurah, pa tudi v stvari sami se nekatere obotavlja. Nemška vlada se je, če je dr. Beneš njen odgovor razumel pravilno, v bistvu izjavila odklonilno. Češkoslovaška je pripravljena k sodelovanju, ne bo se pa spuščala v nobena pogajanja, katerih se ne bi udeležili Romunija in Jugoslavija. Če Berlin in Rim ne bosta pristala na francosko iniciativo, se ne bo Češkoslovaška udeležila pri ničemer. Češkoslovaška je enakega mnenja s francosko vlado, da bi bila potem komaj mogoča pomožna akcija za srednjeevropske države. Če se velesile ne morejo sporazumeti, bi bilo bolje, ustaviti akcijo in čakati. To bo tem preje mogoče, ker francoski memorandum ni produkt trenutka, temveč določa principe, kateri bodo imeli isto vrednost in pravilnost tudi po petih in desetih letih. Bolje pa je seveda, če bi se takoj moglo začeti z akcijo. Posamezne srednjeevropske države so v takem finančnem položaju, da ne morejo čakati dalje.

Francoska politika je evropska politika.

Dr. Beneš se je potem obširno bavil s francoskim, nemškim in italijanskim memorandumom. Francoski memorandum bo ostal resen dokument za bodočnost. Ta memorandum zahteva, da se velesile jasno izrečejo za načelo političnega desinteresa v srednji Evropi in da prepustijo malim državam srednje Evrope samim ureditv njihovih stvari. Ta velika načela, ki jih je izrekla Francija, ne bodo več izginila. Francija boče doprinesiti gospodarstvenim žrtvam in ponuja te žrtve popolnoma neosebno. Odreči se hoče največjim ugodnostim in ponuja pomoč za sanacijo onih srednjeevropskih držav, ki jo potrebujejo. Je to velepotepna in evropska politika, politika, ki bo nedvomno triumfirala.

Nemčija naj razume duh časa

Nemški memorandum vsebuje, ne da bi to izrecno rekel, veliko politično doktrino o srednji Evropi. Nemčija se predvsem boji, da ne bi Avstrija postala instrument protinemške politike. Sploh smatrajo meročajni nemški krogi vsako slično akcijo v srednji Evropi kot nekaj, kar ima protinemško želo, posebno zato, ker gledajo današnjo Evropo z oči predvojne Evrope in ne morejo prav razumeti narodno emancipacijskega pokreta manjših srednjih evropskih držav, ki je s svetovno vojno bil končno odločen. Predvojni časi se nikdar ne bodo vrnili. Po mnenju dr. Beneša bi morali to razumeti tudi v Nemčiji. Pravilno in uspešna politika zahteva: razumeti duh časa. Srednjeevropske države so že danes dosegle politično zrelost in so tako močne, da zahtevajo v srednji Evropi tako pozicijo, kakor jo imajo Holandska, Belgija ali skandinavske države. Zato naj v Nemčiji ne gledajo srednje Evrope s stališča kolonizacije ali politične in gospodarske ekspanzije, temveč s stališča gospodarskega sodelovanja. Vsaka druga koncepcija je obsojena na neuspeh. Ze zaradi tega bi dr. Beneš obsodil tudi

vsako koncepcijo, ki bi hotela privedi Avstrijo v protinemški sistem. V tem ima Nemčija prav. Sicer pa ima Avstrija sedaj preveč izrazito narodnopolitično zavest, kot da bi kaj takega bilo mogoče. V gospodarskem pogledu zahteva Tardieujev načrt od Nemčije, da doprinese ravno tako kakor druge velesile gotove žrtve za srednjeevropske male države. Meročajni nemški krogi se posavljajo proti temu, ker mislijo, da bi taka rešitev prevsem prinesla korist češki industriji in da bi nemška industrija izgubila svoje pročajne trge. To je glavni vzrok odklonilnega nemškega stališča. Češkoslovaška bi se lahko čutila polaskano radi te visoke cenitve njene gospodarske moči, pri tem pa mora postaviti vprašanje, ali niso tako intenzivni nemško-češkoslovaški gospodarski odnosi, ki bodo gotovo še narasli, že sami argument proti nemški bojazni. Dr. Beneš pravi: »Predobro poznam visoko strokovno kompetenco pristojnih nemških strokovnih krogov in sem zato gotov, da mi ne bodo zamerili te odkrito mišljene besede o absolutno stvarni diskusiji. Potemtakem smatram v političnem in gospodarskem pogledu francoski memorandum za boljši, pravilnejši in bolj evropski.«

Neupravičena bojazen Italije

Nato je govoril o italijanskem memorandumu, ki zas opo čisto italijansko stališče. Politično ima Italija iste interese kakor Francija; da se politični vplivi v srednji Evropi nevtralizirajo. Zato tudi ne more Italija pristati na srednjeevropsko politično koncepcijo nekaterih nemških krogov. Italija skuša zato najti krompromisno pot. Protiitalijanske osti

Vabilo na konferenco v Innsbrucku

Kdo je vablen — Program konference

Dunaj, 22. marca. tg. Povabilo mednarodne trgovinske zbornice na konferenco v Innsbrucku od 16. do 24. aprila je bilo sklenjeno 11. marca na seji Sveta mednarodnih trgovinskih zbornic v Parizu ter je bilo poslano narodnim odborom v Nemčiji, Avstriji, Angliji, Franciji, Madjarski, Italiji, Poljski, Romuniji, Češkoslovaški in Jugoslaviji, obenem pa tudi trgovinskim zbornicam v Sofiji in Varni, da pošljeta svoje opazovalce. Izvršni odbor je izdal priporočila, ki predvidevajo vse možnosti gospodarskega zblizanja, in sicer dvostranske pogodbe, v katerih se dovoljuje preferenca od ene strani (bodisi za gotove skupine blaga ali za ves import), ali reciprocitne pogodbe (ravno tako za posamezne skupine blaga ali za ves import), dalje pogodbe za določene kontingente, za dvostranske prednostne pogodbe v okvirju gotove skupine, mnogostranske pogodbe in končno carinske unije brez vmesnih ali z vmesnimi carinami.

se ji ni treba bati. Češkoslovaška, Madjarska in Romunija bi tega ne pripustile. Ta bojazen je neupravičena. Pogodbe, katere je sklenila Italija s Madjarsko in Avstrijo, se ne morejo smatrati za splošno rešitev srednjeevropskega problema. Isto velja o specialnih pogodbah Nemčije z Avstrijo, Madjarsko in Romunijo.

Stališče Češkoslovaške

Nato je dr. Beneš govoril o stališču Češkoslovaške k temu vprašanju. V Pragi se bojuje, da skupno postopanje z Avstrijo in Madjarsko sprito finančnega položaja teh dveh držav ne bi imelo nobene vrednosti, ker ti dve državi nista zmožni plačevanja. Dalje se bojuje nevarnosti za češko slovaško valuto itd. K temu je treba pripomniti, da je predpogoj za doseg srednjeevropskega sodelovanja finančna obnova teh držav, kar francoski memorandum izrecno konstatira. Ugovori češkoslovaških agrarcev so zelo resni. Tu bi se morale začeti delo v smislu srednjeevropskega gospodarstva po načrtu. Težkoče med petimi tozadevnimi državami bi ne bile manjše. Bilo bi neprevidno misliti, da bo hitro prišlo do sporazuma. Če bi se velesile zedinile, da se postopa po francoskem načrtu, bo potem pet srednjeevropskih držav najprej začelo pogajanja o srednjeevropskem preferenčnem sistemu. K prvim pogajanjem se bodo sestale najbrže v kakem švicarskem kraju. Če se bodo sporazumele, bi se potem lahko začela pogajanja z velesilami. Če bi se tudi te sporazumele, potem bi se prešlo k hitri finančni sanaciji obeh srednjeevropskih držav Madjarske in Avstrije.

V Indiji tli iskra pod pepelom

Angleško blago mečejo v morje

Rim, 22. marca. Z. Bivši predsednik panindskega kongresa Pathel, ki se nahaja sedaj na Dunaju na zdravljenju in ki je bil pred leti že operiran, je dal dopisniku »Giornale d'Italia« izjavo o položaju v Indiji. Pathel je izjavil, da je prepričan, da čim se vrne v Bombay, da ga zopet čakajo odprta vrata, vendar pa smatra za svojo dolžnost, da se v teh kritičnih in težkih časih vrne med svoj narod, čeprav ga čaka ista usoda, kakor ga je že nekočkrat doletela. Britanska vlada smatra Pathela kot zelo nevarnega in ga je že svoječasno, ko se je vrnil iz Evrope v Bombay, vrgla v ječo, kjer je ležal dva meseca in so ga jetniški zdravniki spravili v bolnišnico. Ko je bil izpuščen, so oblasti takoj zahtevale, da odpotuje iz Indije. Zdaj sem tukaj, je rekel Pathel, toda kmalu se vrnem. Ko sem bil zadnje zaprt, sem bil v isti ječi kakor Gandi, le sestati se nisva mogla, ker v tem oziru postopajo britanske oblasti zelo strogo. Gandi je miren, prede volno in čita. Zadovoljen je, ker je narodni pokret tako napredoval kljub temu, da so vsi voditelji po ječah. Iskra tli pod pepelom, dokler se ne razžari v velik požar. V zgodovini Indije še ni bilo tako strašnih primerov zatiranja, kakor ga sedaj izvajajo britanske oblasti proti indijskim nacionalistom. Zadnje čase trpi po zaporih kakih 60 vodilnih nacionalistov, toda kljub vsemu preganjanju se britanski vladni ne bo posrečilo zatreti upora, kajti danes je indijski nacionalni pokret močnejši kakor kdaj prej. Naš odpor ni revolucija, niso demonstracije, to bi bilo za nas preslabo sredstvo. Demonstracije se pojavljajo v raznih krajih, toda to ni važno. Glavno naše orožje je bojkot, ki se vodi proti britanski trgovini. Indijski narod ne mara britanskega blaga in indijski počasi omejuje ves inozemski uvoz v Indijo. Tudi v tem majhnem prometu Indiji strogo pazijo, da ne bi posredovali Angleži. Naj navedem primer. Vzemimo italijansko trgovsko blago, ki se uvaža v Indijo. To blago se do sedaj nikdar ni moglo uvoziti neposredno, temveč je najprej romalo v Anglijo in potem šele v Indijo. Vsaka direktna akcija je bila onemogočena. Naš bombaj, ki se je izvažal v razne evropske države, se je najpreje pošiljal v London in šele od tam v druge evropske centre. Mi propagiramo, da bi naše blago direktno plasirali v drugih državah, kajti želimo, da ne bi prineslo prav nobene koristi bri-

tanskim trgovcem in posredovalcem. Zato priporočamo inozemskim trgovcem in industrijem, da se za izvoz svojega blaga v Indijo ne obračajo na angleške trgovce, temveč neposredno na indijske, in da pazijo, da se pri izbiranju svojih trgovskih predstavnikov v Indiji ne poslužujejo angleških zastopstev, temveč indijskih, ker bo to v prvi vrsti njihova korist, kajti njihovo blago se ne bo uvažalo v Indijo po dolgi poti skozi Anglijo, temveč direktno k nam. Indijski nacionalisti mečejo danes britansko blago v morje in zaradi tega jih zapirajo angleške oblasti. Kaznujejo jih zato, ker izvažajo sami svoje blago v inozemstvo in ker ga uvažajo neposredno tudi iz inozemstva. Borba proti Veliki Britaniji postaja vedno hušja in ne more se govoriti nič več o tem, da bi se Indiji zadovoljili s kakimi velikimi koncesijami, kajti v tej borbi ni kompromisa. Indija mora izvozovati popolno svobodo in neodvisnost.

Pogajanja med vlado in Trboveljsko

Belgrad, 22. marca. 1. Med kraljevsko vlado in Trboveljsko premogokopno družbo so se vršile te dni pogajanja za večjo nabavo premoga za državna podjetja. Državne oblasti so postopale lojalno ter so zahtevale od družbe, naj napravi tudi TPD potrebne žrtve za svoje delavstvo. Pogodba s TPD še ni sklenjena zaradi pretiranih zahtev Zveze rudarskih podjetnikov, zlasti Matejčiča. Ministrstvo za železnice zahteva, da se cene premoga znižajo v skladu s cenami živilskih potrebščin. Podjetniki bi radi to zvalili na delavce in predlagajo, naj ostanejo iste cene ko lani. Pogodba ni podpisana niti za april.

Liška proga pod snegom

Zagreb, 22. marca. Z. Na železniški progi Split — Zagreb vladajo še vedno silni viharji, zlasti okrog Zrmanje. Preteklo noč je bil vihar tako močan, da so snežni zameti zasuli pot. Močni vetrovi stalno prinašajo nov sneg in potrebno bo najmanj dva dni tepega vremena, če se bo hotelo doseči vsaj zasilen promet. Najhuje pri tem je, da bo najbrže promet z Dalmacijo za velikonočne praznike prekinjen.

Veliko delavsko zborovanje na Jesenicah

Župan Žabkar in župnik Kastelic poročata o svojem posredovanju v Belgradu

Jesenice, 22. marca.

Danes ob 3 popoldne se je vršilo v Krekovem domu na Jesenicah veliko zborovanje delavstva, katerega se je udeležilo okrog 1000 ljudi. Ves shod, katerega je otvoril tovariš Pukšič Alojzij, podpredsednik skupine kovinarjev Jugoslovanske strokovne zveze, je potekel izredno mirno in je pričal o zrelosti in preudarnosti jeseniškega delavstva. Spodbujal je pozdravil g. župana Žabkarja in g. duha svetnika Kastelica, glavnega obratnega zaupnika, tovariša Mohoriča, tajnika Jugoslovanske strokovne zveze Rozmana, zastopnika oblasti in zastopnike časopisov. Shod je bil skladen z namenom, da tako g. župan Žabkar kakor tudi g. duh svetnik Kastelic poročata o uspehih svoje intervencije v Belgradu, tovariši glavni zaupnik Mohorič pa o trenutnem položaju v tovarni.

Uvodoma je g. župan Žabkar poudarjal, da je njega kakor tudi g. duha svetnika Kastelica gnala v Belgrad skrb za jeseniško delavstvo in prebivalstvo. V Belgradu sta bila povsod priznani in z razumevanjem sprejeti. Bila sta pri finančnem ministru, dalje pri ravnatelju Narodne banke in predsedniku vlade, kjer ju je sprejel generalni inšpektor. Izročila sta tudi pisemno spomenico Nj. Vel. kralju. Bila sta tudi pri slovenskih poslancih in senatorjih. Sama sta se udeležila tudi senatove seje, na kateri so na njuno pobudo razpravljali tudi o položaju Jesenic. Obiskala sta tudi slovenska ministra gg. Kramarja in Pucinja.

Za njim je govoril g. duh svetnik Kastelic, ki je podrobneje obrazložil vse potoke intervencije pri posameznih funkcijah vlade. Tudi on je navajal, da je imel vtis, da je centralna vlada po njihovi intervenciji odločno na stališču, da jeseniške tovarne ne smejo prenehati z obratom pod nobenim pogojem. Vlada, oziroma Narodna banka, bi bila pripravljena dati tudi zahtevano posojilo 20 milijonov dinarjev Kranjski industrijski družbi, če ta da zagotovilo, da se potem podobni slučajji, kakršni je bil sedanj, ne bodo ponavljali, da bo torej celokupno delavstvo vseh obratov zagotovljeno za nepretrgano delo. Vlada je še isti večer, ko sta onadva prišla v Belgrad, sklenila skupno ministrsko sejo, na kateri so obravnavali vprašanje Jesenic. Nadalje sta gospoda posredovala tudi za to, da se delavstvu za čas, dokler se ne vzpostavi celotno delo, preskrbi zasilna prehrana. Dobila sta zagotovilo, da se bo iz javnih sredstev dalo, kolikor bo mogoče. Na njuno

prizadevanje sta se ustanovila tudi dva odbora, katere imata nalog preštudirati trajno zaposlitev jeseniške industrije in jo zavarovati pred inozemsko konkurenco.

Izvajanja g. župana Žabkarja, kakor tudi g. duhovnega svetnika Kastelica je delavstvo poslušalo z napeto pozornostjo in ju večkrat aplaudiralo.

Nato je govoril glavni obratni zaupnik delavstva, tovariš Mohorič. Pojasnjeval je položaj, ki vlada sedaj v tovarni. Povedal je med drugim, da je tovarna zaposlila zastopnike delavstva, da ji dovolijo v tovarni reparaturna dela in izvoz. Delavstvo je na to pristalo pod pogojem, da se čimprej prične razpravljanje o njihovem memorandumu, katerega so, kakor znano, poslali na predsedstvo KID. Ko se bo g. Westen vrnil iz Belgrada, se bodo ta pogajanja takoj začela. Kakšni bodo uspehi pogajanj, na katere sta delavstvo pripravila z vso vestnostjo pri sestavi nove kolektivne pogodbe, se do sedaj ne more ničesar proročati, ker je splošen vtis, da tovarna za delavstvo nima ne časa ne smisla. Tovarna je glavnemu obratnemu zaupniku sporočila, da grede nekateri delavci lahko delat težaška dela k elektrarni v Zasipu, kamor bi se morali seveda vsako jutro voziti tja in zvečer nazaj. Plača pa je tako minimalna, da se je priglasi za to delo samo osem delavcev in še od teh so se trije vrnili na Jesenice nazaj z izjavo, da je delo v tako težkem terenu, da se sploh ne izplača, ker delavci na obliki in obutvi utrpeli več škode, kakor pa zaslužijo.

Za njim je govoril tajnik Jugoslovanske strokovne zveze, tovariš Josko Rozman, ki je poudarjal, kolike važnosti je v teh časih skupen nastop delavstva in brezposelnih disciplin, kakor je kaže ravno jeseniško delavstvo. Naj delavstvo tudi za naprej vztraja na tej svoji poti in si tako zagotovi končno zmago.

Tov. glavnemu obratnemu zaupniku in tajniku Jugoslovanske strokovne zveze je delavstvo pritrjevalo z živahnimi aplavzi. Dnevni red shoda je bil s temi poročili izčrpan. Predsednik, tov. Pukšič se je ponovno zahvalil vsem govornikom, zlasti g. županu Žabkarju in g. duhovnemu svetniku Kastelicu za njuna izvajanja in njuno posredovanje. Tudi on je pozival delavstvo k najstrožji disciplini in vzornemu redu. Prosil je tudi zastopnike časopisja, naj poročajo o zglednem zborovanju samo čisto resnico. Končno se je zahvalil vsem zborovalcem in zaključil shod.

Položaj kovinske industrije na Slovenskem

Ljubljana, 22. marca.

Dne 14. marca se je vršila v Delavski zbornici anketa o položaju v kovinski industriji na Slovenskem. O tej anketi smo že poročali. Iz uradnega poročila posnemljamo sedaj sledeče podatke:

Stanje tovarn

Kranjska industrijska družba na Jesenicah odpušči s 15. marcem 2116 delavcev; Gustanjska je klarna dela 4 dni v tednu s 316 delavci; tovarna Store dela 4 dni v tednu z 237 delavci; Zvezarna Muta dela z 110 delavci; dva obrata počivata, dva obrata pa sta le delno zaposlena; »Kovina« Maribor zaposluje normalno 280 delavcev, sedaj pa 80 z 32 urami tedensko; Tovarna bakra in medi, Slovenska Bistrica, zaposluje normalno 160 delavcev, sedaj obratuje deloma (2 obrata) s 115 delavci; Tovarna Westen, Celje, zaposluje normalno 1400 delavcev, sedaj dela 3—4 dni v tednu z 900 delavci; Cinkarna v Celju zaposluje normalno 380 delavcev, sedaj obratuje 3—4 dni v tednu z 267 delavci, od 9 peči pa sta samo dve v obratu; Strojne tovarne in livarne v Ljubljani zaposlujejo normalno 420 delavcev, sedaj delajo le 4—5 dni v tednu; »Saturnus«, Moste, zaposluje normalno 490 delavcev, sedaj 400, namerava pa delovni čas skrajšati na pet dni v tednu; Tovarna verig d. d. v Lescah zaposluje normalno 115 delavcev, zaradi nedostajanja naročil pa namerava delovni čas skrajšati; Elektrodna tovarna KID Dobrava zaposluje normalno 450 delavcev, sedaj le 70. Delo nameravajo ustaviti popolnoma; Zebjarska zadruga Kropa, ki je zaposlovala 1. 1929. 265 delavcev, je odpuščala skoro vse delavstvo in jih zadržala le še 60.

Z delavstvom izgublja zaslužek tudi večje število obrtnikov v prizadetih krajih.

Prehrana jeseniškega in kropskega delavstva

Najtežje je vprašanje prehrane delavstva na Jesenicah, kjer obrati popolnoma počivajo in kjer je število nezaposlenih največje.

Po statistiki delavskega zavarovanja preživlja tovarna na Jesenicah neposredno 5423 oseb in sicer 2138 delavcev in tovarni. nameščencev, 1356 žen in 1929 otrok. To prebivalstvo potrebuje za samo prehrano, kurjavo in razsvetljavo ca. 1,2 milj. dinarjev na mesec. Potrošnja živil od strani delavstva KID se da konkretizirati za razne predmete nekoliko takole: 7 vagonov moke ca. Din 320.000, 7 vag. krompirja 70.000, 2200 kg riža 22.000, 1200 litrov olja 21.000, 500 kg sladkorja 7500, 70.000 l mleka 170.000, 11.000 kg stiskorja 165.000, 3000 kg soli 12.000, 11.000 kg mesa ca. 110.000 Din; skupaj ca. Din 897.500.

Za Kropo se potrebuje okrog eno desetino teh zneskov.

Ako bi hoteli podpirati jeseniško delavstvo po pravilniku za borze dela, ki predvideva povprečno podporo 15 dinarjev na delavca in dan, bi morali imeti na razpolago na mesec podpore 750.000 Din. Ta znesek je velik, četudi je jasno, da 15 Din na dan za prehrano rodin ni zadosti. Jeseniško delavstvo je zavarovano pri Bratovski skladnici, ki zbira prispevke za slučaj brezposelnosti šele nekaj mesecev. Bratovska skladnica ima na razpolago vsega skupaj v tozadevnem fondu nekaj nad 70.000 dinarjev. Dalje se je na anketi ugotovilo, da teže Jesenice na agrarno docela pasivnem okrožju, ki živi izključno od industrije, gozdarstva in lesne industrije in turizma. Tudi slednja dva pridobitna vira sta trenutno skoraj popolnoma usahnula.

Uvoz iz inozemstva

Na drugi strani je anketa ugotovila: Da so se oddale zadnji čas — sicer pod pogojem, da se donese investicijski kapital iz inozemstva — v naši državi inozemski kovinski industriji ogromna naročila. Gre za zgradbo treh železnih prog in mostov po firmah Batignolles, Loisinger & Comp. in za investicije pri dalmatinskih elektrarnah in cementarnah Sulfid in Dalmatije. Ta naročila obsegajo okrog 4000 vagonov

izdelanega železa. Ze en del teh naročil bi obvaroval domačo kovinsko industrijo katastrofalnega propadanja.

Anketa je ugotovila, da se je s temi pogodbami dovolilo uvažati v našo državo kovinske izdelke brez carine in po cenah, ki so višje od cen, po katerih nudi te izdelke naša domača kovinska industrija. Pri vsem tem pa niso podane niti vse garancije, da se bo prinesel kapital za te investicije res iz tujine. Za ostali domači trg je ugotovila anketa, da potrošnja vsled finančne krize, vsled krčenja privatnih in javnih kreditov, katastrofalno pada in da je računati s prihodnjim letom v najboljšem slučaju s 50 odst. normalne potrošnje.

Z ozirom na vse to je bila anketa mnenja, da so potrebni sledeči ukrepi:

Davek za pobijanje krize

1. V svrhu osiguranja prehrane je potreben takojšnji kredit v iznosu 500.000 Din. Za ta kredit je že zaprosila krajevna bratovska skladnica na Jesenicah pri Centralnem odboru za posredovanje dela v Belgradu. Ta kredit naj bi vračali paritetno podjetja in delavci.

2. Cenejša moka iz zaloga Privilegiranega izvoznega društva, ki naj bi dala aprovizacijskemu odboru na Jesenicah moko po cenah za izvozno trgovino.

3. Oskrba industrijskega delavstva s cerealijskimi izdelki državnega kredita za prehrano pasivnih krajev.

4. Podpiranje brezposelnih kovinskih delavcev od strani banovine in socialnih zavodov.

V sličnih pravicah naj se skuša osigurati prehrana v vseh ostalih obratih, ki bi popolnoma počivali.

Nujno potrebno je, da sodeluje pri oskrbovanju brezposelnih tudi država: zato se mora uvesti poseben davek za pobijanje posledic krize.

5. Ker je večina delavstva kovinskih obratov zavarovanih pri bratovskih skladnicah, je potrebno: a) da se raztegne pooblastilo čl. 47 a finančne zakona tudi na bratovske skladnice; b) da se spremeni čl. 47, 48, 49 in 50 pravilnika bratovskih skladnic tako, da reducirani kovinarji ne bi izgubili svojih pravic iz penzijskega zavarovanja; c) za časa redukcij naj plačujejo podjetja prispevke za bolniško zavarovanje.

Carine, krediti in delovni čas

6. V pogledu carinske zaštite anketa ne zahteva povišanja carinskih postavk. Obsoja pa samovoljno tolmačenja carinskih predpisov po carinskem uradništvu ter navaja kot eklatanten primer slučaj ocarinjenja trupev za Zvezarno Store kot polfabrikat, kar je za preteklost v nasprotju z dosedanjim veljavno prakso, ki se v vsakoletnih izkazih o uvozu objavlja. Brez predhodnega obvestila zainteresiranih ni dopustno, da se praksa samovoljno izpreminja. S takimi samovoljnimi spremembami — v tem slučaju je oškodovana tovarna za 4 mesečne delavske plače — se postavljajo kalkulacije na glavo in ustvarja kriza se tam, kjer bi se mogla sicer morda premagati.

7. V svrhu pozitivne domače kovinske industrije in produktivnega pobijanja nezaposlenosti je potrebno: a) pogodbe, sklenjene z inozemskimi družbami glede dobave kovinskega materiala (Batignolles, Dalmatije) naj se novelirajo tako, da bodo inozemske družbe dolžne izvršiti del naročil preko domače kovinske industrije. Zlasti naj bo zabranjeno uvažati carine proste predmete, ki se izdelujejo v državi in naj se tozadevne dolžbe finančnega zakona naknadno spreminjajo. Ako ni mogoče doseči sporazumne spremembe pogodb, »eleknjenih z inozemskimi družbami, naj se spremenijo s posebnim zakonom. — b) S posebnim zakonom naj se osnuje zavod za financiranje industrije po vzorcih, kakor se je začel pri nas agrarni in finančni kredit in kakor so rešile to vprašanje nekatere druge države.

8. Anketa je končno ugotovila, da je skrajšani

Sporazum med Italijo in Francijo

Uspeh angleške diplomacije

London, 22. marca. »Morning Post« piše v dopisu iz Pariza, v katerem se bavi z zadnjimi razgovori med Grandijem in Tardieuem glede francosko-italijanskega sporazuma, sledeče:

»Politični krogi so prepričani, da se je med Francijo in Italijo v principu že sklenil sporazum glede brodojva, ki ga je srečno formuliral francoski ministrski predsednik.

Bistvo sporazuma obstoja, kakor ti krogi zatrjujejo, v tem, da si bosta francoska in italijanska mornarica v Sredozemskem morju popolnoma enaki, ladja za ladjo, mod tem ko sme Francija imeti v zaščito svoje severne in severozapadne obali kakor tudi svojih kolonij brodojve, za katerega ne velja pariteta s Italijo.

Ker Italija nima nobenega interesa na Atlanti-

skem oceanu in na francoskih kolonijah, katere ne ležijo ob Sredozemskem morju, pomeni sporazum faktično pariteto italijanskega brodojva s francoskim. Na ta način je italijanski prestiž, ki je tvoril največjo oviro v prejšnjih pogajanjih, srečno varovan.

Obenem pa ta formula stvarno pomeni potrditev francoske teze in bo tvorila glavno bazo za pogajanja, ki se bodo začela med Italijo in Francijo tudi glede vseh ostalih vprašanj, ki so med tema dvema državama sporna.

Ta važna pogajanja so bodo, kakor zatrjujejo angleški politični krogi, začela v najkrajšem času. Ni treba poudarjati, da ima za začenjajoče se izboljšanje odnosov med Francijo in Italijo zelo velike zasluge angleške diplomacije.

Mali Trboveljčani v Belgradu

Velik uspeh njihovih koncertov

Belgrad, 22. marca. I. Trboveljski škrjančki, kakor je »Slovenec« imenoval pevski zbor šolskih otrok iz Trbovelj, ki so prišli koncertirati v Belgrad, so odzvrgele in pripravljajo se, da se vrnejo domov v svoje rudarske domove, ki so jim kljub vsej lepoti, ki so jo videli, najljubši kotiček na zemlji. Njihova dva koncerta, o katerih umetniških dovršenosti pišemo na drugem mestu, sta bila lep uspeh slovenske pesmi. Se večji pa je moralen uspeh, ki so ga otroci dosegli s tem, da so pokazali, kako naš ruder, čeprav ga tarejo nezmerna gospodarska in socialna bremena, čeprav temno vidi bodočnost pred seboj, ne klone in zna v svojih družinah vzdrževati ljubezen in udanost do lepote slovenske pesmi. Časopisje poroča mnogo o Trbovelj. Slika jih v temnih barvah, toda iz oči teh rudarskih otrok je zasijal žarek neustrašenega optimizma, ki odkljuje vse naše delavstvo v največji metropoli industrijskega pridobivanja Jugoslavije.

Popoldanski koncert je bil namenjen šolski mladini, ki je napolnila dvorano narodnega gledališča. Kraljica Marija, pred katero se spoštljivo klanja ves naš narod, je smatrala, da mora med te otroke s severa. Prišla je nepričakovano in z njo vsi trije mladi kraljeviči. Trboveljski otroci ne bodo nikdar pozabili tega petja pred kraljico Marijo in kraljeviči, ki so prišli med nje s preprostostjo, a katero so zavajevali erca jugoslovanske mladine. In da bi pokazala kraljica se bolj svojo materinsko ljubezen do teh otrok, je položila pri blagajni 10.000 Din. Mali princ so očarani plesali to petje: »Mi smo pa od tam doma, kjer se solnce ne smejeje, in so plesali tej deci kateri oči so bile obrnjene nepremično tja v smer, kjer je sedela kraljica Marija, prva mati naše domovine, obdana od svojih otrok. Belgrajska mladina, ki je v pevskem pogledu razvijena, je strme poslušala to ubrano petje, in ko se je razhajala, so posamezne skupine ponavljale melodije in besede pesmic, ki so jih ravnokar slišale.

Popoldanski koncert je bil praznik za otroke. Sever in jug sta v otroških srhah tonila v iskreni ljubezni. Mladina je po izvršenem programu pridelila navdušene ovacije kraljici Mariji, ko je zapustila dvorano.

Kljub naporom popoldanskega koncerta so trboveljski otroci stali vsi sveži in pogumni na odru Kolarčeve dvorane ob priključitvi večernega koncerta. Ta koncert je bil namenjen odraslim. Pohvalno je in podprtati je treba, da se je slovensko prebivalstvo Belgrada udeležilo te prireditve polnoštevno. Zastopani so bili zares vsi sloji. Poleg njih je tvorila skupina »Obličje« impozantno število poslušalcev, zlasti iz vrst akademikov. »Obličje« je nosil skoroda vsa bremena prireditve, in reči se mora, da jih je nosil z veseljem. Tudi ministrstva, kjer se je delala intenzivna propaganda, so bila zastopana po velikem številu višjega in nižjega uradništva. Minister za socialno politiko in narodno zdravje je prišel osebno na prireditev, kateri je omogočil prispevek 12.000 Din iz razpoložljivih kreditov. Tudi prometno ministrstvo je poslalo načelnika Ječmeniča. Pozornost je bila velika ter se je stopnjevala, ko so otroci pokazali, da znajo umetniško podajati.

Seja senata

Belgrad, 22. marca. Ž. Senat je danes dopoldne nadaljeval svojo sejo in pretresal v posebni debati državni proračun. Pod predsedstvom Paveliča je prišlo na vrsto ministrstvo za trgovino. Ker je minister za trgovino in industrijo dr. Kramar, obolet, ga je zastopal kmetijski minister dr. Juraj Demetrovič.

K specialni debati se je oglasilo veliko število senatorjev. Med njimi je govoril najpreje senator Atanazije Šola, ki je v svojem govoru zahteval, da se dovrši zgradba srednje tehnične šole v Sarajevu, za katero mora država prispevati še 3 milijone dinarjev. Nadalje je govoril o razmerah v svojem volilnem okraju in poudarjal, kako velikega pomena bi bila za dotične kraje šola za usnarstvo.

Senator Milan Popović je v svojem govoru rekel sledeče: »Naš proizvajalec nima polne moči, da se sam reši iz gospodarske krize, vsled česar je dolžnost države, da mu pomaga.« Nadalje je govoril o svoji dunavski banovini in o nepravilni razdelitvi v njegovem okraju.

Nato je nastopil senator Ivan Hribar, ki je poudarjal težke razmere, v katerih živimo. Opozoril je na težko stališče našega kmeta, za katerega dosedanje vlade niso storile ničesar, da mu pomagajo. Pohvalil je kmetijsko ministrstvo, ki je predložilo zakonski predlog narodni skupščini glede zaštite kmeta, glede višine obresti in prosi kraljevske vlado, naj bi šla v tem pogledu kmetom povsod na roko. Nato je kritiziral naše konzulate ter rekel, da bi morali konzulati polagati večjo pažnjo na inozemska tržišča, kjer bi se lahko boljše plasirali. Pozdravlja idejo ministra za trgovino in industrijo dr. Kramarja, ki hoče uvesti pri vseh naših konzulatih še posebne trgovinske atašeje. Predlagal je nato 10 letni našt, po katerem bi se izvedla naprednejša trgovsko gospodarska politika.

delovni čas povsod predpostavljati popolni obstavitvi dela.

Delavski zastopniki so zagovarjali skrajšanje delovnega časa pri nezmanjšanih plačah, delodajalski zastopniki pa so ugotovili, da je mogoče skrajšati delovni čas le pri sorazmerno znižanih mezdah.

Soglasno je bilo sprejeto mnenje, da v časih težkih kriz podjetja ne bi smela računati pri obratovanju na prebitke in da bi ne smela ustavljati obratov, kjer gre le za kratkotrajne in zmagljive obratne izgube.

Delavski zastopniki so bili mnenja, da bi bila državna kontrola v svrhu ugotovitve upravičenosti ustavljanja obratov in zniževanja mezd sprito sedanje krize potrebna.

Vašega dopisnika so naprosili, da pove gospodom pri »čajengah«, da ne pozabijo pozdraviti iz daljnega Belgrada najpreje še starše, sestre in brate, potem pa vse stare in mlade Trboveljčane.

Danes so si trboveljski otroci v spremstvu belgrajskih prijateljev ogledali mesto, ki se jim pa ni pokazalo v najboljši luči. Sneg je še vedno naletal in ulice so bile bolj blatne kot pa njihove trboveljske ceste. Šli so na Kalimegdan in gledali živo in umazano Savo in Donavo. Zemuna niso skoraj nič videli. Obiskali so nadalje nekaj zavodov, ogledali so si nekatere trgovine, kjer so kupili tudi male skromne spominke. Tudi za zabavo je ostalo še časa, toda ne veliko, kajti nočjo bodo morali že nazaj proti severu. Ugrabili nam jih bo ponočni brzovlak, te naše slovenske slavičke, bo optimistični naraščaj našega slovenskega naroda iz črnih rudarskih revirjev, ter nam bodo zapustili spomin, kako naj ljubimo delo, kako naj si ohranimo usmiljeno in socialno srce in kako naj pri vsem težkem življenju ne pozabimo na slovensko pesem. Z Bogom, dragi otroci, hvala za vaš nauk in vaše spomine. Tukaj zapuščate same prijatelje, ki vas ljubijo.

Nato se je vršilo glasovanje in vsi senatorji so soglasno sprejeli proračun.

Sledila je razprava o proračunu ministrstva za gozdo in rudnike. Ekspoze je podal minister dr. Stanko Šibenik.

Za njim je govoril Toma Jalžabec, ki je poudarjal nerentabilnost nekaterih rudarskih podjetij, pri katerih je država s svojim denarjem le delno udeležena. Naglasil je, da bi morala država bolj gledati na to, da bi postali ti rudniki bolj vir dohodkov za državo.

Govoril je še dr. Josip Silović o gozdnih razmerah našega Krasa in zahteval sistematsko pogozdovanje golčav.

Za njim se je zopet oglasil Ivan Hribar, ki je govoril še o gozdnih razmerah v Sloveniji. Seja senata je bila nato zaključena in dopoldne je prišlo na vrsto prometno ministrstvo. Ekspoze je podal resorni minister ing. Radivojevič.

Drobne vesti

Belgrad, 22. marca. I. Radi zadnjih redukcij, ki so bile izvršene po načrtu pri železniški direkciji v Ljubljani, se odpeljeva v Ljubljano v petek, 25. t. m., generalni ravnatelj državnih železnic ing. Šrepljevič in generalni inšpektor Blagojevič, da na licu mesta proučita to vprašanje.

Split, 22. marca. Ž. Jutri ob 9 zvečer priplove v Split jugoslovanski parnik »Prestolonaslednik Peter« z 200 belgijskimi potniki. Gostje si bodo ogledali Split in Solin, popoldne pa bodo priredili izlete v Šibenik in k izlivu Krke. 25. t. m. odpotujejo v Dubrovnik in Kotor.

Dessau, 22. marca tg. Junkersove tovarne za letala so morale radi krize in radi gospodarskih težko predlagati sodno poravnavo, dasi presegajo njihova aktivna pasiva za več kot 10 milj. mark.

Namesto venca na krsto umrle soproge g. Poberaja Avgusta, učitelja v St. Vidu nad Ljubljano, je darovalo učitelstvo šentivške narodne šole 180 Din za najbednejšo brezposelno rodino na Jesenicah. Denar je poslalo upravitelstvu narodne šole na Jesenicah, da ga izroči potrebni rodini za praznike.

Čuvajte se gripe in izpirajte večkrat na dan usta, gredo in nos s kozarcem vode, kateri ste dodali eno malo žlico Alge. Zvečer, preden greste spat, masirajte telo s čisto Algo, kor Alga osvežuje — Alga utrja.

Telo postane odporno. Alga se dobiva povsod. Ena steklenica Din 14.—

Deputacija reduciranih železničarjev

Na banski upravi in žel. ravnateljstvu

Ljubljana, 22. marca.

Zadnje »Službene Novine« vsebujejo imena 285 železniških nastavljenecv, ki so bili, kakor smo večeraj poročali, sedaj reducirani. To so vsi tisti, ki so bili nastavljeni po 1. marcu 1980. Prvih je prizadet tudi strojni oddelček, pri katerem je bilo reduciranih 35 nastavljenecv, po večini vsi v Ljubljani (v kurilnici) ali v ljubljanski okolici.

Danes ob pol 11 dopoldne se je zglasila sedemčlanska deputacija reduciranih železničarjev iz Ljubljane, Maribora, Pragerskega, Zidanega mosta in Rakeka. Ker je gospod ban odsoten, gospod podban pa bolan, je deputacijo sprejel načelnik ban. sveta dr. Stare. Dr. Stare je deputacijo zelo prijazno sprejel in ji sporočil, da se je že informiral pri železniški direkciji o zadevi in težkem položaju. Sporočil pa je deputaciji, da bo banska uprava mogla težko kaj ukreniti, ker spadajo železničarji neposredno pod prometno ministrstvo in ne pod bansko upravo. Deputacija je izročila dr. Staretu spomenico reducirancev in ga opozorila na uradni list, ki vsebuje imena novo reduciranih nastavljenecv. V dravski banovini, oziroma v področju ljubljanske železniške direkcije, je reduciranih več nastavljenecv, ko v vseh ostalih direkcijah. Dr. Stare je v imenu banske uprave obljubil,

bil, da bo ta intervenirala pri prometnem ministrstvu za zaščito družin železničarjev in da se bodo od reducirancev naprej nastavili družinski očetje. Obljubil je tudi, da bo banska uprava po svoji moči podprla pomožno akcijo železničarjev, vendar naj reduciranci v tej zadevi ne pričakujejo preveč, ker mora banska uprava predvsem podpirati druge brezposelne delavce, ki jih je zelo dosti.

Od 11 do 12 je bila deputacija pri železniškem direktorju dr. Borku. Ta je deputaciji izjavil, da mu je dobro znan težki položaj reducirancev, upa pa, da so bile redukcije izvršene nepristransko, upa pa, da bodo tako sprejeti vsi nastavljeni nazaj na delo, seveda ne več kot nastavljenec, temveč kot delavec. Na ta način izgube sicer nekaj let, vendar pa bodo imeli vsaj kosček kruha. Direktor je deputaciji očital še težak položaj države in železniške direkcije, ki je prisilil obe k redukciji delavstva. Podporni akciji pa železniška direkcija ne more prispevati, ker nima za to nič v proračunu. Obljubil pa je, da bodo od 300 reduciranih delavcev (poleg 285 reduciranih nastavljenecv) sukcesivno nastavljeni v doglednem času vsi dnevničarji in poročni delavci. Kakor na banski upravi, tako je deputacija tudi železniškemu direktorju izročila primerno spomenico.

Strašna družinska drama pred sodiščem

Mati in sin obtožena uboja očeta

Celje, 22. marca.

V ponedeljek se je zaključila pred velikim senatom ena najbolj tragičnih afer zadnjih let na teritoriju celjskega okrožnega sodišča. Obtožen je bil 32 letni rudar Anton Zagar iz Zdol, da je umoril 3. februarja t. l. svojega očeta. Z njim je bila obtožena njegova mati, žena ubitega, Ana Zagarjeva. Senatu je predsedoval predsednik okrožnega sodišča dr. Vidovič, votirali pa so dr. Premšak, Levičnik, Tiller in dr. Brečko. Obtožbo je zastopal državni tožilec dr. Rus, obtožena je zagovarjal dr. Štepančič, obtoženka pa dr. Sernek.

Predzgodovina dogodka, o katerem je razpravljala senat, je žalostna. Ubiti Zagar se je poročil pred 35 leti z današnjo obtoženko. Nekaj mesecev po poroki je začel zanemarjati svojo ženo in začel razmerja z drugimi ženskami. Imel je več nezakonskih otrok. Poleg tega se je udajal pijančevanju in plačeval drugim, samo za domačo mu ni bilo mar. Kadar se je vrnil pijan domov, pa se je razila njegova jeza nad ženo. Ko sta se mu kasneje rodila dva otroka Marija in današnji obtoženec Anton, se jima ni godilo nič boljše, marveč še slabše. Marija je postala vsled običajnega pretepanja s saboumna in zaradi tega sodno preklecana. Njegov sin Anton je prav tako po njegovi krivdi že iz šolske dobe pohabljen. Enkrat ga je na primer privezal na oreh in ga tolkel, dokler se ni navlečel. V takih razmerah pač ni čudno, da je prišlo do krvavega obračuna med sinom in očetom.

V sredo 3. februarja t. l. je odšel stari Zagar z doma ter se zvečer vrnil pijan domov. Pri večerji je prišlo do spora med očetom in sinom, ker mu je sin očital, da za druge ima denar, dočim ga za domače nima. Oče je planil po koncu, se zagnal proti sinu ter ga zagrabil za vrat. Sin je pograbil na tleh ležečo poleno ter udaril očeta z njim večkrat po glavi, toliko da se je rešil. Potem se je pa obrnil in hotel zbežati iz sobe, oče pa je skočil za njim in ga ponovno zagrabil za vrat, na kar ga je sin zopet udaril s polenom po glavi. Oba sta padla na posteljo, tako da je bilo videti, da bo oče sina zadušil. Takrat pa je priskočila mati, ki pravi, da je bila poprej ven zbežala in se v tem trenutku vrnila v sobo. Potegnila je očeta s sina, toliko da se je sin rešil.

Sin pravi, da ga je takrat popadla divja jeza, da se mu zdi, kakor da bi bil takrat obseden od hudice. Skočil je in pograbil stol ter začel udrihati po očetu. Nato ga je z nekim pistnikom in nazadnje je razbil na njegovi glavi še steklenico. S tem je bilo končano. Oče je v teku noči umrl. Zdravniki so ugotovili kakih 30 udarcev na glavi, med njimi tri smrtne.

Zaradi tega dejanja je obtožil državni tožilec Antona Zagarja in njegovo mater Ano, da sta umorila očeta oziroma moža po zrelom preudarku in na okruten način. S tem sta zagrešila zločinstvo zoper življenje in telo po § 167, 11. št. 1 in 2. Zagar Anton priznava gori opisano dejanje, a zanika pa odločno, da bi mu bila mati kakorkoli pomagala in pa da bi bila oba dejanja skupno pripravila. Državni tožilec pa tega ne verjame, ker je skoraj nemogoče, da bi bil pohabljeni Anton svojega očeta,

ki je bil pravi hrust, sam nadvladal, zlasti ker se je po izjavah pri materi večkrat izrazil, »da ne bo prej miru, dokler ne bo ta hudič enkrat hladen«.

Zagovornik dr. Štepančič je predlagal, da bi preiskali obtožena na njegovo duševno stanje. Senat je po daljšem posvetovanju zavrnil. Državni tožilec je predlagal obsodbo v smislu obtožnice. Zagovornika pa sta predlagala prekoračenje silobrana oziroma, da se mora izključiti vsaj zrel preudarek in okruten način, ker je bil sin napaden od očeta, glede matere pa da se mora izreči oprostilna sodba, ker se njej ni mogla dokazati krivda.

Po kratkem posvetovanju je predsednik senata razglasil sodbo, ki je silno presenetila. Obtoženec Zagar Anton so obsodili na dosmrtno težko ječo s trajno izgubo častnih pravic z ozirom na naklep in na okruten način usmrtilve. Kot olajšilno mu je bilo priznано priznanje. Obtoženka Ana Zagarjeva so obsodili na 12 letno težko ječo in na trajno izgubo častnih pravic. V obrazložitvi je bilo rečeno, da sodišče sicer »ni bilo točno prepričano o njeni krivdi, vendar pa da je zelo verjetno, da je sodelovala«. — Oba zagovornika sta vložila priliziv in revizijo.

Velik koncert v Trzinu

Trzin, 23. marca.

Koncert združenih pevskih zborov (Trzin, Lom in Kovor — 85 grl) je bil na Jožefovo za Trzin novost. Že itak dobro izveščani trziški zbor je vsled te pomnožitve veliko pridobil na tisti masivnosti in izenačenosti glasov, kar silno dvigne kvaliteto vsakega zbora. Dasi program ni mogel biti sestavljen iz bogzna kako težkih in modernih skladb, vendar je po svoji pestri izbranosti nudil dovolj raznolikosti. Tudi prijetno mešanje mešanih, moških in ženskih zborov ter narodnih in umetnih skladb je že naprej odstranilo nevarnost enoličnosti. Izmed novejših še malokje proizvajanih skladb so bili na programu Vodopivčev Knezov zet za mešani zbor, dalje pravi biser ženskih zborov troglavska Premrlava Mati ter Vodopivčeva izredno pevna Pevska koronica. Izmed starejših je bil velika preizkušnja za gibčnost in izveščanost zbora Pavčičev Jezdec. — Pevcem se je v prvem delu poznala majhna vzdržljivost, ki pa je v drugem delu popolnoma minila. Vsi glasovi so bili prav dobro zastopani, vendar ni nobeden silil v osredje. Nastavki so bili točni, če izvajamo Svetkovo Ponte dei sospiri, pri kateri del zbora ni pravilno povzel dane intonacije, vsled česar se je pesem pela za en ton nižje in je zato izgubila na učinku. Naravnost sijajno je podal zbor Pavčičeva Jezdec, ki je vzbudil v dvorani veliko veselost po svoji šegavosti — g. pevovodja Planinšek je znal to zadeti — in ki jo je moral zbor ponoviti. Globoko sta učinkovali Bajukova Zalost in Premrlava »Mati«. Moški zbor je posebno posrečeno zapel Aljažovo Soči in narodno Ze rože svetlejo.

Ko se je pred zadnjo točko g. kaplan Zakrajšek v kratkem nagovoru spomnil trpičih Slovencev onstran meje, je zbor zapel še Flajšmanov

sejo živce od čakanja in radovednosti vzbujenih ljudi.

Kmalu se odpro cerkvena vrata pod obokom, ki jih z ljubeznijo čuva. Pri teh procesijah pride zmeraj vodnik prvi skozi vrata. Velik križ iz srebra, želvine ali dragocenega lesa drži v rokah. Poleg njega stopata dva nosača; vsak ima srebrno, bogato okrašeno svetilko. Razviljo se bo čarobno razkošje, izkaže se pa, da je prav radi tega, za neosebno, občo stvar uporabljeni razkošja pa osebnost, človeška stiska naravnost v prah potepnata.

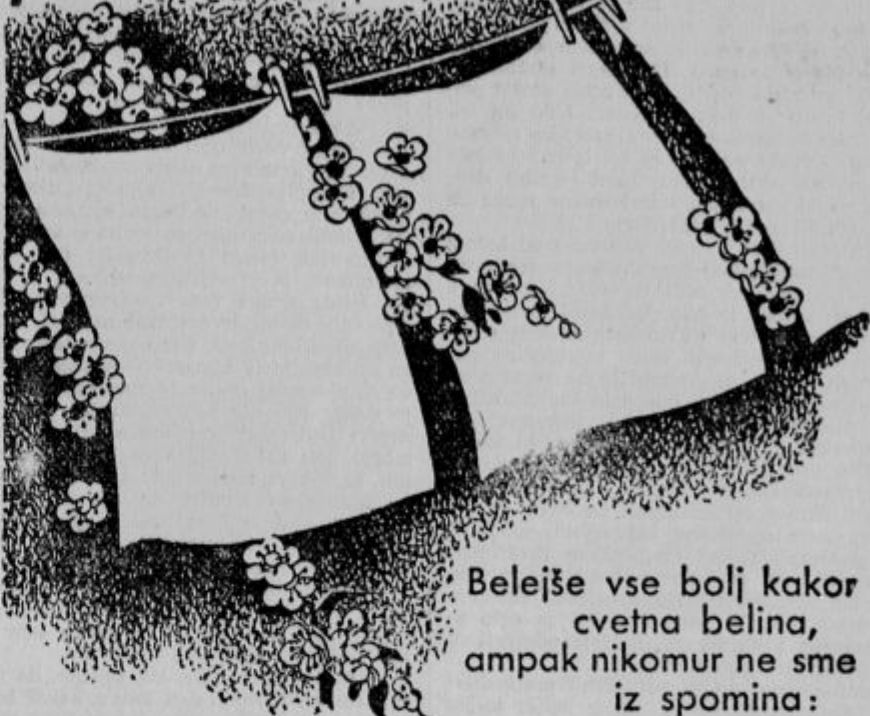
Dokaz temu so že nosač križa in oba nosača svetilk zraven njega. Ker to prav za prav niso ljudje, marveč so mumije, služabniki neke strahotne in nadčloveške usode. Od nog do glave so okomatani v kutah, in so pri tej procesiji beli, pri oni črni ali vijoličasti ali rdeči ali sivi. Čez obraz jim pada kapuca in njen neznanški roglič se dviga visoko nad glavo ko konica ogromne pozavne. Sleđijo dolge vrste takih »Nazarencv«. V rokah držijo goreče sveče, ki jih podpirajo s pasom svoje halje. Iz okomatnega obraza štrlijo le skozi rezo njih oči, v katerih se zrcali luč sveče, da je videti, ko da bi žarele krvave kaplje iz teh našemljenih obrazov. Njih noge drsajo v lesenih cokolah; časih so obute v lakaste šole in zlatimi in srebrnimi zapankami. Oboje vpliva enako razdražljivo: lesene cikle radi šklopitanja; lakasti šolni radi nemirnega migotanja luči, ki podrtelva od njih.

Nato sledi banderonec; vijoličasto, črno ali zeleno bandero s strahotno velikim križem zaplaval v ozračju. Spremljajo ga trobentari. Njih trobente so iz lesketajočega se srebra. Zametast obsej z zlatim našitkom ponihovan od njih. Spet sleđijo nosači križev in vsi so strahotno okomatani, vsi tako podrsavajo. Tako tiho je vse, da je slišati prasketanje sveč.

Iz zlatega mrča cerkvenega ozadja prihajajo vojaki v noši rimskih centurijev; prihajata z grbom okrašeni Veliki brat v predstojnikom bratov-

Schichtov

RADION pere sam

Belejšje vse bolj kakor
cvetna belina,
ampak nikomur ne sme
iz spomina:

- Raztopi Radion v mrzli vodi.
- Kuhaj v raztopini perilo 20–30 minut
- Izpiraj perilo najprej v gorki, potem v mrzli vodi.

JR 8/32

in... belejšje

Elektrifikacija Savinjske doline

Mozirje, 20. marca.

Dne 17. t. m. se je vršilo v gostilni pri Prviti posvetovanje interesentov iz vse Savinjske in Zadrčke doline od Sv. Petra do Ljubnega in Gornjega grada. Na dnevnem redu je bila elektrifikacija Savinjske oziroma Zadrčke doline. Zastopane so bile po svojih odposlancih vse občine naše doline.

Zborovanje je otvoril s pozdravom na navzoče član banskega sveta g. Goričar Matija. Posebno je pozdravil gospoda odposlanca banovine g. inž. Rueha. Nato je imel g. Goričar svoje uvodno predavanje. Navduševal je vse navzoče, da bi se vsi z dobro voljo oprijeli dela na elektrifikaciji naše doline. Ob koncu pa je zborovalcem polagal posebno na srce, da se moramo zavedati, da bomo morali dati odgovor potomcem. Odgovor pa more biti le tak, da smo mi res razumeli klje časa ter kovali naši dolini z elektrifikacijo srečnejšo bodočnost, če ne, potem pač nismo dorasli temu vprašanju ter smo obojeni, da gospodarsko propademo, medtem ko bodo drugi napredovali. Nato je podelil besedo g. inž. Ruehu, ki nam je predložil strokovno plat elektrifikacije Savinjske doline. Razložil nam je, kakšne koristi bi nam bila dobro izvedena elektrifikacija; poudarjal, da bi se izboljšalo tudi gospodarsko stanje kmetijskega ljudstva. Razložil nam je tudi predzgodovino elektrifikacije Slovenije; pokazal razliko med elektrarno na kapitalistični podlagi in med banovinsko elektrifikacijsko akcijo. Prve iščejo dobiček direktno, medtem ko druga indirektno; s številkami nam je dokazal, koliko bi stal tok za posamezne obrate, koliko bi

Triglav s toliko točnostjo in gorkoto, da ga je moral ponavljati.

Koncert je pokazal, da je misel g. Planinška, prireditelj od časa do časa koncerte združenih zborov trziškega kola — kje so pa Križe? —, zelo srečna in želimo, da ta koncert ni bil zadnji. Obenem je ob tej priliki trziški zbor proslavil 25letnico pevskega sodelovanja v cerkvi in družbi dveh članov: g. Lovrenca Hönigmana in g. Janeza Zaleteja. Prejela sta med koncertom za svojo zvestobo in vztrajnost iskrene čestitke od strani zbora in šopke nageljev. Čestitkam se tudi se tudi mi prisrčno pridružujemo.

ščine; prihajajo duhovniki v črnih, z zlatom pretkanih ornatih; prihajajo ministanti s kadilnicami. S presunljivo silovitostjo zavejejo zvoki meke mrtvaške koronice in nato se sredi oblakov kadila v svitu stoterih luči sveč in svetilk prikaže na svileni lesketajočem se odru z baldahinom, ki ga nevidno nosi pod odrom dvajset do štirideset bratov, tisto, kar zgrabi zdaj vse te množice. Tisto je »samoečna postaja iz križevega pota našega Odrašenika, upodobljena v lesu. Le obleka je naravna na njem. Vendar pa to z bolelostjo prenasiteno lice in njegov veličastni izraz, ki ga je upodobil neki že zdavnaj umrlj umetnik (in največ teh prizorov je delo velikih umetnikov), vpliva v tej noči misterija in nebeške svetlobe z neverjetno živo močjo na gledavce.

Sin človekov, ki je zaeno Bog in umrje v takih strašnih mukah, se spremeni v ganljivo podobo vsega bednega človeškega trpljenja. Vsa krivica, vsa stiska življenja se sprosti, zajoka, toži, dviga roke k Odrašeniku.

A najbolj presunljivo so oni prizori, ki upodabljajo trpljenje Zalostne Matere božje. Tak »Pas« (kakor pravijo tem kipom) je en sam hrib rož, lilij, nageljev. Njena mukepolna, sklonjena postava je zavita v zametast ali brokatski plašč z vlečko, vrh njega pa je pajčolan iz pristnega zlatega tkiva in je posut s pristnimi dragulji. Nebroj luči plamt. V tem lesketanju in blestenju se ti dozdeva Njeno lepo, od vseh bolečin razorano, z zlato krono razžarjeno lice, ko da bi govorilo: »Tako visoko stojim, tako sem bogata in moram vendar prestajati največje bridkosti! Sočutje, duševno ganotje gledavcev prekipi v vzhicenost. Raznolika milina, ljubkost, pobožnost in plemenitost andaluškega naroda se razodeva v sočutju, ki ga ne more čuritati zase. Navadni delavci in delavke, stare in mlade ženske in moški vseh slojev niso le vzhiceni, da bi molili, marveč tako plamt bolečina v njih, da jo posamič razodevajo. V kar še uro prej niso verovali, o tem zdaj govorijo, a pojoče, v

stale investicije itd. Za kritje stroškov bi bilo najbolj primerno, ko bi to prevzeli posamezni kraji, oziroma občine.

Po njegovem referatu se je pričela živahna debata. G. inž. Rueh je na stavljeni vprašanju kar sprotil odgovorjal. Vsi zborovalci, katerih je bilo nad 100, so z zanimanjem in hvaležnostjo sledili govornikom. Po končani razpravi sta se izvolila ožji in širši odbor, ki imata nalogo, da to koristno akcijo tudi izvedeta. V teh odborih so zastopane vse občine po svojih zastopnikih.

Pri slučaintostih se je oglasil k besedi zastopnik občine Polzele g. Turnšek, ki je prečital spomenico, katera bo odposlana na bansko upravo, da bo le-ta dovolila posestnikom vinogradnikom, da bi se lahko še nadalje gojila izabela, cepljena na ameriki podlagi. Prosil je navzoče, da se tudi ostale občine zavamejo za to akcijo.

Nato je g. Goričar zaključil zborovanja

Tatič in okradeni obsojena

Mlad tat jo je skupil

Ljubljana, 22. marca.

Pred malim senatom je bil danes nenavadem slučaj. Mladi Janeček, doma tam izpod Možaklje, je začel na slaba pota in začel kraati. Dvakrat se mu je tatvina posrečila. Lani majnika pa se je splazil v neko trgovino ter začel etikati po raznem blagu. Pri svojem nepoštenem delu pa je bil zasačen. Zato ga je sin trgovke France. Ta je pograbil 1 m dolg železen drog in Janečka, ki je hotel pobegniti skozi okno, z vsi močjo udaril dvakrat po levem stegnu tako močno, da mu je nalomil kost.

Janeček je pred malim senatom, ki mu je predsedoval s. o. a. g. Ivan Kralj, priznal in se ksal dejanja. Zaradi teške telesne poškodbe so obtoženi France se je zagovarjal, da je bil močno razburjen in da je mislil, da je v trgovini še več tatov. Zaradi tatvine je bil Janeček obsojen na tri mesece strogega zapor. France pa zaradi teške telesne poškodbe na 1000 Din denarne kazni ali 20 dni zapor. Ko ga je senatni predsednik vprašal, ali sprejme sodbo, je France izjavil: »Nisem s sodbo zadovoljen. Plačati moram, to ne gre!« — Sodnik: »Boš te za prtilje!« — France: »Saj ga nisem proslil, da naj gre kraat.« — Sodnik resno: »Nimate pravice ga pretepati.«

oni čudni obliki, ki je tako stara ko zemlja.

To so majni vzdihljaji z napevom. — Šiški jih ob vsaki priliki. Kmet jih prepeva pri delu, služkinja v hotelu jih prepeva pri ribanju stopnic iz marmorja ali opelke; na odrh varičetejv izražajo z njimi nedostojne burke; in tedaj jim pravijo flamencos. Sleherni si napravi sam besedilo, kar je v španščini prav lahko. Samo napev, ta posebna, melodijozna mešanica skoraj burkaste vedrosti in zategle, bolestne, a sladke muke je v poglavitnih črtah isti. Je milejšji in veselejšji ali svečanejšji, kakršne so pač prilike. A je tudi prastar ko ta zemlja.

Take pesmi vzdihljajev velikega petka, ki jim pravijo saetas, se med procesijo razlegajo žalostno bolešno in sladko. Nato spet zabuč mrtvaška godba. Liki strahovom se pomika spreved. Spet in spet se izraža sočutje. Po zapletenih ulicah gre spreved in skozi katedralo, v kateri je videti, ko da se stebri in oboki v vrtoglavi vzhicenosti izgubljajo v neskončnost. Se neznantnejši ko sicer se tu zazdi človek sam sebi in strašen in obenem ču doviti je pogled na te spokorniške sprevoče, ki romajo skozi katedralo.

Za veliki teden zgrajeni leseni stolp se dviga iz nežno opredeljenih stebrov štiri in trideset metrov visoko. Njegovi kipi upodabljajo prehod stare zaveze v novo zavezo in v stolpu je med žalnoprocesij izpostavljeno Najsvetejše. Stodvajset srebrnih svetilk in tristo sveč ga razsvetljuje in razsvetljuje v nebeški čarobnosti povorke okomatanih postav. In ljudje iz več kot iz tridesetih fara gredo skozenj.

Brž ko nastopi jutranja svetloba, ki plane v mesto ko v grobnico, izginejo stratične procesije kot prikazni in sanje. Zdaj se zaiskri andaluška solnčna luč in pobarva celo groblja s pisanimi barvami. Po cestah, ki so od kapelj sveč spolzka ko drsališča, začne vse veselo vriskati, plesati in povpivati.

(Hans Roselieb, Spanische Wanderungen.)

Veliki teden

Grozota se približa s procesijami, ki prihajajo iz številnih cerkv in jih tvorijo verske bratovščine »Confradias«, ki izhajajo po večini še iz 15., 16. in 17. stoletja in so spomin na Maure. Te bratovščine so nekakšna posredovalna občina. Vse leto služijo verskim obredom in skrbijo zanje. Po njih se vera udejejuje in je narodna, zakaj člani teh bratovščin so zastopniki vseh slojev. V procesijah, ki so na cvetno nedeljo, na pepelnico, veliki četrtek in veliki petek zmeraj v niraču, in mimo tega na veliki petek še prav zarana, se razodeva njih najgloblji pomen. Najbolj te pa prevzame procesija na veliki petek zarana, ko je skoraj še noč.

Po ulicah, ki jih razsvetljuje luč svetilk in mesečine, so videti vse barve mrtvaške. Valovi množice, ki so že polni teža, kar bo prišlo, so bolj tiho ko sicer in sličejo romanju človeškega rodu, ki je smrti posvečen in večno nemiren. Mnogo tujcev je tu. Vsi hoteli so prenapolnjeni. Na tribunah posebnih trgov čakajo. Na balkonih, s katerimi je okrašeno skoro sleherno okno, stojijo v sneži in so neznanško radovedni, kakšen bo ta izredni in slavni prizor. Navdaja jih posvetna radost. A tudi oni so od nočne luči pepelnosti sivi in kmalu bodo drhtela tudi njihova srca. Ura je krog dveh ponoči. Množica se gnete na cerkvenem trgu pred staro cerkvijo, pri kateri spominja na Arabce in to in ono na stolpu ali na pristrških. Kroge je to in to vrstijo balkoni, ki so okrašeni s palmovimi listi in z rožami. Vse je blede, vse je polno ljudi, ki niso nič manj blede. Ne govorijo glasno, samo mrmrjajo. Sicer diši ozračje po pomarančah in cvetju rož, vendar je hladno in rezko in marsikak starejši človek zaigra to noč svoje življenje. Kar nekam mikavno je pa, ker je noč tako nevarna. Polna usode je. — Tedaj pretirajo glasovi trobent strupeno ozračje, tu in tam, blizu in daleč, in pretre-

Ljubljana

Revnih mater veliki teden

Slike iz gneče pred socialnim uradom

Ljubljana, 22. marca.

Ne obljublja se vsakomur radost za veliko noč. Nad 4000 brezposelnih je sedaj v Ljubljani, okoli 900 družin je registriranih, ki so navezane izključno samo na javno podporo. Tem se ne obljublja lepi prazniki in bodo veseli, če si bodo mogli privoščiti vsaj kruha in malo toplega. Kdo od teh misli na kakšen priboljšek za praznike, ko si vsak želi, da vsaj o veliki noči ne bi bil lačen? In kdo na svetu ima več skrbi, kakor mati številne družine, ki že sedaj nima pol kile koruzne moke za polento, prazniki so pa pred duri?

Davi že pred 8 so zasedle matere, med katere so se pomešali tudi moški brezposelnosti, vse stopnišče na magistratu, ki vodi do vrat socialnega urada. Nad tri sto jih je bilo. Uradniki socialnega in drugih uradov v tem traktu magistratnega poslopija so si komaj priborili skozi to revščino po do svojih sob. Gneča na stopnišču pa se je čim dalje bolj stopnjevala in ni ponehala vse do tedaj, dokler so sploh trajale uradne ure. Nekatere matere so prinesle kar otroke v naročju, da bi toliko bolj vzbudile usmiljenje na magistratu in da bi tem bolj gotovo dobile podporo. Drugih mater so se zopet njihovi otroci držali za krila in nestropno povpraševali: »Bomo kaj dobili, mama?« Vmes so godrnjali moški in potihem preklinjali krizo in slabe čase in brezposelnosti, sploh vse, kar jih sedaj sila. Da morajo prosjačiti za golo življenje, mesto, da bi pošteno prišli za delo in si sami zaslužili kruh ter ne bi bili odvisni od volje magistrata ter pomožnih akcij.

Pred uradniki pa so se odigravali pretresljivi prizori. Uradniki sami so bili slabe volje: toliko revščine, skoraj vsakomur je treba verjeti, da je res potreben, saj se vsakomur bere kar na obrazu, da niti toliko nima za jesti, da bi se vsaj enkrat na dan nasitil. Vsakdo pa prigovarja uradnikom: »Vsaj za veliko noč nas ne pustite stradati!« Uradniki pa so prisiljeni odgovarjati: »Prav radi, ljudje, toda kje naj vzamemo za vse, ko vas je pa toliko? Pomožna akcija je izčrpana, proračun majhen in še ta okrnjen, kje naj vzamemo?« Uradniki, ki piše skromna nakazila za živila, se izvirje vzdih: »Da bi le bil denar, v eni uri ste odpravljivi vsi, ki se dremate tu, v uradu, na stopnišču in doli v veži!« Ravnatelj socialnega urada pa pripomni po tihem: »Samo dva milijončka dinarjev več, saj to ni tako velika vsota in kako lepo bi vse leto mirno nakazovali vsem potrebnim v mestu vsaj najnujnejša živila, da ne bi ljudje stradali! A kje naj

jih vzamemo?«

V sobo se pririje mati: »Mož je že od jeseni brez dela, samostojen obrtnik je, zaslužka pa prav nobenega nikjer, sin se je sedaj vrnil od vojakov, tudi on ne zasluži prav nič, drugi otroci so še majhni, kje naj vzamem, da jim vsaj nekaj skuham?«

»Česa je izučen sin?«

»Tega, česar oče! Če bi vedel, da beračim tu okoli magistrata za lonec živil, bi se od sramote vdril v zemljo. Na skrivaj sem odšla od doma in možka niti vedela ne bosta, kje sem vzela kosilo!« Zena dobi nakaznico za živila v vrednosti 50 Din. Morda bo trajalo to dva, tri dni, težko pa do praznikov, je prevelika družina.

Pride druga žena: »Gospod, pri zdravniku sem bila in mi je svetloval naj kaj krepkega jem, sem preveč oslabela. Kje naj vzamem kaj krepkega, ko še krompirja nimam? Povedala sem zdravniku, da sem otroka dojila 16 mesecev, zdravnik pa mi je dejal: Kaj ste znoreli, komaj polovico tega bi smeli! Toda, kaj sem hotela, ko pa črvičku nisem mogla dati kaj drugega za hrano, ko nisem imela niti za kravje mleko, niti za zdrob, niti za kašo. Krompirja pa vendar ne morem otroku dati. Gospod, dajte mi nakaznico za živila, lepo jih prosim!« Tudi ta žena je med tistimi redkimi srečnimi, ki so danes dobile nakaznico za 50 Din živil.

Druga zopet grozijo: »Kar v Ljubljano bom šla z otroci! Nikjer nobenega denarja, nikjer za služko, niti za krompir. O božiču sem dobila zadnjo podporo, kako naj živimo?«

Uradnik: »Zenske, kaj mislite, da nas ne boli, ko vam ne moremo dati toliko, kakor bi radi sami. Hujše je reči nam »nel, kakor komurkoli!«

Uro za uro teko ti tragike polni razgovori. Uro za uro oblegajo žene, otroci, brezposelnosti, mestni socialni urad. Ne zanima jih lepo dvorišče, ki ga morejo obdnevati skozi okna, ne preproge v osrednjem traktu, vsa njihova misel je navezana, kaj jim bodo dejali v uradu in kaj bo z zavojem živil, ki ga upajo dvigniti z nakaznico pri trgovcu.

Na socialnem uradu pa stikajo glave in ugrifljejo, kje dobiti še kaj sredstev, da vsaj za silo položijo to velikansko budo v mestu, to ponižno in le nalatno mirmirajočo, lačno in zaenkrat samo z majhnim izprošenim zavojem živil zadovoljno množico. Kako še enkrat potrkati na svet in srca ljudi in meščanstva: »Dajte, stiska je velika!«? Kako jih prepričati, da kdor pomaga bližnjemu, pomaga sam sebi!

in druge, ki zaradi svojega dela potrebujejo, da stanujejo bolj v središču mesta.

○ Ljubljanske ulice so v sredini mesta skoraj že očiščene kupov snega in blata, prav tako tudi večina tlakov. Hudo pa je na periferiji, kjer so ceste še vedno polne blata in talečega snega. Nekoliko boljše je v jutranjih urah, ko je še zamrznjeno. Periferija bo morala pač počakati, da se sneg stali in se ulice pač same posuše, ker na magistratu niso nič preveč pripravljeni, da bi dali osušiti še oddaljene ulice.

○ Postvi za veliki petek. Naročila za postvi iz banovinskega ribogojnega zavoda po ceni 47 Din sprejema Mihael Kermavner, hišnik kmet. oddelka kr. banske uprave v Gosposki ulici 15 do četrtka popoldne. Ribe se bodo oddajale v petek dopoldne. Pri oddaji naročila je treba ribe plačati naprej.

○ Iz policijske torbe. Ljubljanska policija ima sedaj nekaj časa lep mir pred raznimi tatovi in zločinci in so razen enega slučajja majhnega vloma pred dnevi, skoraj ponehale prijave o tatvinah in vlomih. Tembolj je posvetila policija sedaj svojo pozornost raznim postopacem, preveč veljavnim kratkim krošnjarjem, ki jih celo z dežele dovajajo v Ljubljano, dekletom sramotnega poklica, ki so se letos v mestu zelo pomnožili, kar je pač vedno spremljevalni znak brezposelnosti in drugim takim ljudem. Včeraj je bilo v zaporih policije 5 deklet s ceste in 6 postopacem, čez noč pa sta prespala svojo vinjenost še dva moška, ki sta le malo preveč rogovillila po ljubljanskih cestah.

○ Bluze, damsko perilo, rokavice, nogavice in torbice, ima najnovejšo krasno izbiro: Šterk nasl. Karničnik, Stari trg 18.

2453

KLOBUKE

raznih kakovosti, v najnovejših barvah in oblikah, zadnje modne novosti, ter športne klobuke in čepice, dobite v lepi izbiri po nizkih cenah pri

MIRKO BOGATAJ

SPECIJALNA TRGOVINA KLOBUKOV

LJUBLJANA // STARI TRG 14

Sprejemajo se popravila! Solidna postrežba!

Goethe in Slovenci

V »Slovenec« od 22. marca 1932 pišete, da je slovenski slikar J. Wolf nekoč pokazal rajnemu šolskemu nadzorniku Franu Levcu mesto v Goethejevih spisih, kjer omenja Goethe tudi Slovence, a žal, Levce pozneje ni natančneje označil dotičnega mesta. Ni posebno težko najti tega mesta. Nahaja se tam, kjer piše Goethe o srbskih pesmih (Serbische Volkslieder, 1824), ter se glasi:

»Slovenski jezik se deli v dve glavni dialektov, v severnega in v južnega; prvemu pripada ruščina, poljsčina, češčina, drugemu pa Slovenci, Bolgari in Srbi (Slovenen, Bulgaren und Serben). Srbsko narečje je torej pododsek jugoslovanskega dialektov; govori ga še pet milijonov ljudi in ga je med vsemi jugoslovanskimi (narečji) smatrati za najkrepkejšega.«

Radi istovetnosti ali vsaj izredne sorodnosti srbskih in hrvaških narečij je Goethe Srbe in Hrvate istovetil, dasi je dokaj dobro poučen, saj omenja celo »stari prevod svetega pisma iz devetega stoletja, ki je pisan v sorodnem dialektu, v staropanonščini.«

Uverjen sem, da je Goethe tudi znal za kakšno slovensko pesem, saj v istem eseju pripominja, da je na živahno povpraševanje prejel marsikaj pošiljatev pesnitev vseh slovanskih jezikov (von Gedichten sämtlicher slavischen Sprachen).

Dr. Henrik Steska.

K notici pod tem zaglavjem v »Slovenec« z dne 22. marca se pripominjam: Najbrž je bil le en Slovenec, ki je občeval z Goethejem in sicer slikar Franc Kavčič (Caucig), Goričan (1762—1828).

Dnevna kronika

Koledar

Sreda, 23. marca: Jožef Oriol; Pelagija, mučenica

Novi grobovi

† V Ljubljani je umrl v 77. letu starosti g. Alojzij Zorman, trgovec in posestnik. Pokojni je bil izredno priden in podjeten mož. Odlikovalo ga je posebno njegovo blago in usmiljeno srce. Bil je veren in odločen katolik, ki se ni nikdar sramoval povdariti svojega prepričanja. Bog mu budi bogat plačnik! Zaljubljeni naše iskreno sožalje!

† Sv. Pavel pri Preboldu. Na Jožefovo dopoldne je umrla dobra in skrbna Dolenjska mamičica Antonija Godec, roj. Marinc, posestnica v Laskovi vasi, v 69. letu svoje starosti. Naj v miru počiva!

Osebnosti

== Poročil se je g. Erčigoj Ferdo, carinski uradnik v Ljubljani z gđo. Magdo Hansche, uradnico v Mariboru. Čestitamo!

== Premestjenja. »Službene Novine« objavljajo ukaz o premestitvi politično-upravnih uradnikov: Okrajni načelnik dr. Anton Farčnik v Dol. Lendavi je premestjen v Ljutomer, okrajni načelnik v Konjicah Dragotin Trstenjak v Crnomlju, okrajni načelnik v Ljutomeru Alojzij Trstenjak v Dol. Lendavi, okrajni načelnik v Crnomlju dr. Matej Suhac v Konjice, okrajni podnačelnik za Maribor desni breg dr. Ivan Vrečar za okrajnega podnačelnika za Maribor levi breg, za okrajnega podnačelnika za Maribor desni breg dr. Mirko Potočnik, doslej politično-upravni tajnik istega okraja.

== Iz vojaške službe. Imenovan so za šefa računskega oddelka kontrolno-budžetnega oddelka ministrstva vojske in mornarice intendantki podpolkovnik Anton Hivert; za vršilca dolžnosti šefa kontrolnega oddelka kontr. budž. odd. min. vojske in mornarice intendantki major Hinko Zabkar; za načelnika intendantke poveljstva dunavske divizijske oblasti intendantki podpolkovnik Jos. Luckars; za vršilca dolžnosti načelnika intendantke poveljstva dravske divizijske oblasti intendantki major Ivan Janc; za vršilca dolžnosti pomočnika upravnika zavoda za izdelavo voj. obleke pehotni podpolkovnik Miloš Zuvit in za vršilca dolžnosti upravnika delavnice zavoda za izdelavo voj. obleke intendantki major Mirko Villan.

Ostale vesti

== Velikonočne šolske počitnice skrajšane. Ministrstvo za prosveto je odredilo, da trajajo velikonočne počitnice letos samo šest dni in ne deset, kakor je bilo prej določeno. Počitnice se prične dne 24. marca in se končajo v torek, dne 29. marca. V sredo, 30. marca se prične zopet reden pouk. Ta odredba velja za vse osnovne, meščanske in srednje šole.

== Nova odprava brzih in potniških vlakov s 1. aprilom 1932. Od 1. aprila t. l. dalje se spremeni način odprave brzih in potniških vlakov v toliko, da vsi dosedanj vidni in slisni signali pred odhodom vlaka odpadejo. Sprevedniki ne bodo dajali nikakega signala. Za preprečenje nezgod je potrebno, da vsak posameznik sam skrbi za svojo varnost na ta način, da med postankom vlaka nemudoma vstopi ali izstopi. Zato je potrebno, da se potniki že pred prihodom v postaje, do katere se peljejo, pripravijo na izstop ter čimprej izstopijo pri prednjih vratih v smeri vožnje, potniki pa, ki se nameravajo odpeljati, pa brez odlašanja vstopijo pri zadnjih vratih. Po zakonu o železničarstvu javnega prometa je prepovedano skakanje na vozeče vlake oziroma raz vozečih vlakov. Vsek potnik naj se v svojem lastnem interesu vedno drži danih navodil, da se izogne kazenskemu progono in pomeščenju. Potnike se še posebej opozarja, da naj prihajajo pravočasno k blagajnam po vozne listke, ker se v smislu predpisov listki 5 minut pred odhodom vlaka več ne izdajajo. (A. A.)

== Za velikonočne praznike na naš Jadran. Dočim je v Sloveniji še vedno dober teren za naše smučarje, se na našem Jadranu že kopljejo in se povsod pripravljajo sprejeti za velikonočne praznike prve izletnike. Hoteli so znatno znižati svoje cene za velikonočne praznike, naše železnice dovoljujejo 75% popusta na povratku že po petdnevem bivanju in Jadranska plovdba priredi v času od 26. do 30. marca poceni izlet vzdolž jadranske obale od Sušaka do Kotora in nazaj s postankom v Splitu, Dubrovniku in Kotoru. V ceni tega izleta — 1000 Din za osebo — je všteta vožnja po morju, prehrana, prenočišče na parobrodu »Pre stolomastrednik Peter« za časa vsega potovanja. Prijave sprejema »Putnike« v Ljubljani še do 25. t. m. dopoldne. Ker je do sedaj prijavljeno zadostno število izletnikov, se ta izlet gotovo vrši.

== Nevarna naraščanje Save na Hrvatskem. Pri Savskem Brodu je Sava narasla do ponedelja nad štiri metre in pol in se je na bosenski strani že razlila čez bregove ter poplavlila več sto

jutrov zemlje. Če bo Sava narasla še za en meter, bo poplavlila vso bosensko Posavino, to je nad 100.000 jutrov zemlje. Iz Nove Gradške je poročajo, da je Sava tamkaj narasla šest metrov nad normalo. Poplavljeni so že vsi nižji deli ob Savi.

== Čaglova semena kalijo najbolje.

== Napad pri belem dnevu. Iz Mirne nas prosijo, da ugotovimo, da napad, o katerem smo poročali 18. t. m., ni bil izvršen v mirni občini, ampak na ozemlju trebanjske občine. Pripomniti je treba, da sta bili obe stranki nekoliko vinjeni, kar je bilo najbrže tudi povod napada.

== Ureditev gnojničnih jam, kr. banska uprava v Ljubljani je izdala razglas glede določil, po katerih se priznavajo banovinski prispevki za napravo gnojšč in gnojničnih jam. Interesenti naj se javijo na svoja pristojna okrajna načelstva, ne pa na mestno načelstvo ljubljanskega, razen onih, ki bivajo v Ljubljani.

== Pri težkočah v železnicah, gorečici, zmanjšani slasti do jedi, zaprtju črevesa, pritisku na jetra, tesnobnih pojavih, tresenju udov, zanesenosti, povzroči časa naravno »Franz-Josef« grenčica točno poživljenje v zaostali prebavi. Zdravniška sporočila iz tropičnih dežel hvalijo »Franz-Josef«-vodo kot važno pomožno sredstvo proti grli in obolenju žolčeca, ki nastopata v družbi mrzlice. »Franz-Josef«-grenčica se dobiva v lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

Gramofone plošče!

Krasne slovenske napeve, kvintete, plesne šlagerje nudi specialni oddelek za gramofone:

IVAN BONAC, LJUBLJANA

== Pozor! Radi velike zaloge nudim nekaj prvotnih, električno posnetih plošč: Columbia, His Master Voice in Polydor, namesto po Din 60 sedaj Din 38. — Iv. Bonac, Ljubljana.

Ce potuješ peš ali z vozom, z avtom ali železnico, ne pozabi vzeti s seboj »Sadvito« sadje v čokoladi. Poživela, okrepila in nasitila te bo. Vrečice sortiranega sadja Din 5.—.

== Zanimiv proces. V Franciji se je pred kratkim končal proces med producenti kave s kofeonom in kave brez kofeina v korist poslednjih. Sanka S. A. v Bologni, katere proizvajava kavo brez kofeina pod imenom »Café Sanka«, je v svoji reklamni izjavi, da dnevno uživanje kave s kofeonom povzroči kronično zastrupljenje, katero je po uživanju količini kave in po zdravstvenem stanju dotične osebe več ali manj težko. Kofein, katerega vsebuje kava, daje strup, ki draži srce, živce, možgane, ledvice in druge organe, povzroči nespečnost ter razburjanje v centralnem živčevju. Medtem ko kava brez kofeina nima nikakih škodljivih posledic na navedene organe in živčne centre, kakor tudi nobenih motenj spanja. Sindikat pariških pražilcev kave je vložil tožbo za zabrano te reklame ter za odškodnino od 500.000 frankov. Trgovsko sodišče v Parizu je tožbo sindikata pražilcev v celoti zavrnilo z izjavo, da se reklama (trdke Sanka S. A. s svojimi trditvami glede škodljivosti kofeina, ki je vsebovan v navadni kavi, oziroma posebno na bolne ali na kakorkoli občutljive ljudi, posebno pa tudi na take, kateri nagibajo na nervozo in boleznir srca. Reklama Sanka S. A. odgovarja popolnoma resnici ter vsled tega sindikatu pražilcev ni uspelo prinesiti dokazov ali vsaj začetek dokazov, da je propaganda Sanka S. A. nedovoljena ali neveljavna. V Franciji prodajana kava »Café Sanka« se proizvajava na enak način kakor v Jugoslaviji znana kava Hag. — Zaprtje. Spričevala bolnišnice potrjujejo, da je naravno »Franz-Josef« grenčica radi svojega olajšujočega učinkovanja brez bolečin prav posebno primerna za neprestano porabo pri mladih in starih.

== Bakrene, medene in aluminijaste predmetke izdeluje Jesip Otorpec, Ljubljana, Za Gradom 9.

Pogreb zaslužnega moža

Novo mesto, 22. marca 1932.

V ponedeljek, dne 21. t. m. ob 4 popoldne, so položili k večnemu počitku skladatelja, organista in navdušenega pevca g. Ignacija Hladnika. Kako je bil pokojni v Novem mestu priljubljen, je pričal njegov pogreb, kako znan je bil tudi izven našega mesta, so pričale številne deputacije, in kako je bil poznan kot skladatelj, organist in pevec, so pričale lepe besede govornikov, ki so se ob odprtem grobu poslovili od njega.

Številno občinstvo, med njim deputacije raznih novomeških društev kakor Kat. društva rokodelskih pomočnikov z zastavo, zastopstvo Grmške kmetijske šole in drugih, ter vseh tuk. uradov, se je udeležilo pogreba, katerega je vodil g. prošt Karel Cerin. V največjem številu pa je pokojnika spremljala mladina, dilašivo tuk. realne gimnazije, katero je pokojni dolgo vrsto let poučeval v petju. Med deputacijami od drugod je bilo opaziti tudi skladatelja g. Stanka Premrla.

Pred hišo in na starem pokopališču je številni pevski zbor, združen iz vseh novomeških pevskih zborov pod vodstvom g. Ludovika Puša zapel pretresljivi žalostinki »Blagor mu« in »Nad zvezdami«. Na novem pokopališču pa je mešani zbor zapel Hladnikovo, in njemu najljubšo kompozicijo »Marija skoz življenje...«, ki je vso številno množico tako globoko pretresla, da je pričelo vse jokati.

Ob odprtem grobu se je v lepih besedah prvi poslovil od pokojnika ravnatelj novomeške gimnazije g. Ivan Maselj. Takoj za njim je v imenu v Ljubljani pred kratkim ustanovljenega dolenskega društva »Krkac«, čigar častni član je bil pokojni Hladnik, spregovoril nekaj krasnih besedi g. Anton Podbevšek. Nato se je poslovil v imenu Pevske zveze povodjaupevskega društva »Gorjance« gosp. Ludvik Puš, ki je v svojem kratkem, a lepem govoru razgrnil pričujočim Hladnikova dela in njegove zasluge ter želel, naj se na temelju, ki ga je pok. Nace postavil, gradi naprej.

S Hladnikom, nismo Novomeščani izgubili samo velikega moža, marveč tudi velikega družabnika. On, pristna dolenska duša, se je znal tako lepo živeti v dušo Dolencev in jo pojmiti kakor malokdo. Bil je rad vesel, rad je pravil kake smehotne, katerih mu ni nikdar zmanjkalo, a najraje je pel. Da se je le oglašil s svojim lepim glasom, je takoj potegnil vsakogar za seboj. Sedaj pa je za vedno utihnil, pokriva ga dolenska gruda. Ne bomo ga več videli in ne slišali, le duh njegov bo v njegovih pesmih plaval nad nami in spomin nanj bo živ!

Spavaj sladko, blaga duša, naj ti bo lahka zemlja dolenska!

Roparski napad na sejmarja

Dramatična razprava pred velikim senatom

Maribor, 22. marca.

Danes se je vršila pred velikim senatom mariborskega okrožnega sodišča razprava proti delavcu Vincencu Trepšetu radi roparskega napada na sejmarja Ferdinanda Veršiča. Napad je bil izvršen dne 10. novembra lanskega leta ter ga je, kakor zatrjuje obtožnica izvršil osumljeni Trepše. — Omenjenega dne se je vračal vinčar Veršič Ferdinand skupaj s svojim sinom s sejma v Mariboru proti Sv. Lenartu v Slov. goricah. Gnala sta s sejnima vola, katerega nista mogla prodati. Ko sta prišla v takozvani »črni les« pred Sv. Lenartom, ju je zajela noč. Nenadoma je skočila iz gošče na cesto moška postava ter se vrgla na Ferdinanda Veršiča. Mali dečko je z volom prestrašen pobegnil, njegov oče pa se je postavil napadalcu v bran. Slednji je nato potegnil nož ter zabodel z orožjem Veršiča v ramo in roko; v tem trenutku je prišlo še en napadalec in oba skupaj sta podrla Veršiča na tla. Pri padcu si je zlomil levo roko. Ležečemu sta napadalec preiskala žepa ter mu odvzela 7 kovačev. Napadalec sta se nato brez besed odstranila ter vstopila v temnem gozdu. Napadeni je še tistega večera prijavil orožnikom rop in ti so se podali takoj na zasledovanje. Zastli so sejmarja, ki so hodili za Veršičem. Zakonca Frangeš sta nato izpovedala, da je prišel par dni po napadu obtoženi Trepše k njima ter

prišel kar na lepem pripovedovati, da je on spramljal Veršiča ter mu pomagal goniti vola iz Maribora do »črnega lesa«. Radi tega je padel sum na Trepšeta; izsledili so ga v Zamarkovi, toda skušal je pred bližajočimi se orožniki pobegniti. Pri zaslišanju se je zapletel v razna protislovja, končno pa je priznal, da je on izvršil napad ter pred orožniki in pričami pokazal natančno mesto, kjer je bilo dejanje izvršeno. Na podlagi tega priznanja je bil Trepše predan okrožnemu sodišču. V sodni preiskavi pa je vse svoje prvotne izpovedbe zanikal, češ da sta ga orožnika s pretepanjem prisilila k priznanju. Tudi pri obravnavi je vztrajal pri svojem zadnjem zagovoru. Ker so priče pripovedovale drugače, se je silno razburil ter je prišlo do hudega nastopa. Med zasliševanjem neke priče je obtoženece nenadoma vstal ter nahučil pribo s krikom: »zakaj lažete« ter hotel dejansko planiti na moža. Paznik ga je komaj zadržal na klopi. Predsednik ga je le s težavo pomiril, da se je lahko razprava nemoteno nadaljevala. Razsodba se je glasila: 5 let robije. Na vprašanje predsednika, če se zadovoljuje z razsodbo, je obsojenca najbolj zaskrbelo, če so mu pridali še kakke poste in trda ležišča. Ko je na tozadevno vprašanje dobil dovoljen odgovor, je sodbo takoj sprejel. — Senatu je predsedoval vss. Zemljič, votanti vss. dr. Tombak, vss. Lenart, dr. Čemer in Kolšek.

Pregled motornih vozil

Ljubljana, 22. marca.

Uprava policije objavlja, da se vrši naknadni redni letni pregled motornih vozil za Ljubljano in okolico dne 5. in 6. aprila t. l. obkraj ob 9 in 14 v Ljubljani na Celovški cesti 38 (garaža Triumph-autom) po običajnem vrstnem redu. Uprava policije poziva lastnike motornih vozil, ki jih doslej še niso pripeljali h komisijem pregledu, ker so jih imeli morda v popravilu ali na potovanju ali jih niso mogli pripeljati vsled zasneženih cest, naj jih pripravijo in pripeljejo sigurno dne 5. in 6. aprila 1932 k pregledu, kjer se jim bodo obenem tudi zamenjale in plombirale evidenčne tablice.

Uprava policije opozarja, da je to poslednji letni redni pregled za leto 1932. Po tem pregledu bo vsaka voznja z evid. tablico iz leta 1931 prepovedana. Proti prekršnikom se bo postopalo po ministrski naredbi za zaščito javnih cest in prometa na njih (»Ur. list« št. 273/64 iz leta 1929), obenem pa se jim bodo odvzela neveljavne evidenčne tablice za leto 1931 in zabranila vsaka nadaljnjavoznja z nepregledanim vozilom.

Lastniki vozil, ki bi eventualno prosili za naknadni pregled svojih motornih vozil, bodo morali plačati v smislu banovinskih predpisov dvojno takso za pregled (2 krat 60 Din za vsak avtomobil odnosno 2 krat 30 Din za vsako motorno kolo) in kriti tudi druge eventualne stroške komisije, ki bi se na poziv stranke morala sestati.

Opozarjajo se istočasno lastniki motornih vozil, da je v njih lastnem interesu, da oddajo stare evidenčne tablice na upravi policije soba št. 10, II. nadstropje, v kolikor tega še niso storili, ker je po obstoječih predpisih lastnik evidenčne tablice, dokler je ne odda oblasti, odgovoren tudi za zloredbe, ki bi se z neodanimi tablicami, kadarkoli vršile.

Mirna. Jože Možina iz Zabrdja, ki je pri nesrečnem dogodku dne 12. t. m., kakor smo že poročali, dobil smrtno nevarno rano v trebuh, je v soboto 19. marca v kandijski bolnišnici umrl. Prepeljali so ga domov in je bil v ponedeljek pokopan na domačem pokopališču. Kamor ga je spremljala velika množica. Tragična smrt nesrečnega fanta, ki je dopolnil šele 23 let, je napravila po vsej okolici globok vtis. Z nesrečno družino, ki ji je bil pokojni Jože v veliko oporo, sočustvujejo vsi. Naj mu sveti večna luč!

Naznanila

Ljubljana

Pevcem Ljubljane! Drevi točno ob pol 8 na slop v radio-studio.

Zadruga samopomoč ljubljanskih državnih uslužbenec. Zaradi znižanja prejemkov, ki je tako občutno zadelo vse naše drž. uslužbenstvo, se je kot naravna posledica pojavilo med njimi življano zanimanje za svoje konjumno združništvo. Tudi med ljubljanskimi drž. uradniki vseh kategorij in strok se je začela močna agitacija za pristop k Nabavljalni zadrugi. Nocojšnji občni zbor ljubljanske Nabavljalne zadruge drž. uslužbenec, ki se vrši ob pol osmih (pol 20) zvečer v beli dvorani hotela Union, je prav zato izrednega pomena za ves stan ljublj. državnih nameščenec. Nocoj bodo določene smernice za čim intenzivnejši razmah zadruge. Iz današnjega težkega gospodarskega položaja se bo moglo vse javno nameščenstvo rešiti samo z dobro organizirano združeno samopomočjo. Zato vlada za nocojšnji občni zbor uradnike Nabavljalne zadruge nenavadno zanimanje, ker stojimo pred odločilnimi sklepi v prid vsega stanu drž. uslužbenec v Ljubljani.

VII. materska proslava krščanskega ženskega društva se bo vršila dne 4. aprila ob pol 8 zvečer v opernem gledališču.

Zborovanje Sloškov družbe. Običajno zborovanje »Sloškov družbe« bo letos dne 29. marca 1932 ob 9 v unijski beli dvorani. Istočasno bo imela svoj občni zbor zadruga »Sloškov dom«. Na obe zborovanji vabita članstvo k udeležbi oba odbora. Pripominjamo, da posebnih pismenih vabil ne bomo razpošiljali, zato naj člani medsebojno obvestijo drug drugega.

Prosvetno društvo Trnovo: Drevi ob 8 predvajanje filma o Kristusovem trpljenju. S tem večerom se obenem zaključuje predvajanje za zimsko sezono 1931-32.

Predvajanje v društvu »Pravnik«. V sredo, dne 23. t. m. priredi društvo »Pravnik« točno ob 18 uri na sodišču, soba št. 79, predvajanje. Predava 6. sodnik okrožnega sodišča dr. Bajič Stojan »O delovnem pravu po novem obrtnem zakonu«. K obilni udeležbi vabi odbor.

Bob. Bistrica. Na praznik sv. Jožefa in na cvetno nedeljo se je vzprijazil z velikim uspehom na odr predstave doma »Pasijone«, trpljenje Kristusovo. Scenerija za to prireditev je povsem nova, kar zelo učinkovito vpliva. Med dejanji poje cerkveni pevski zbor. Igra se po ponovitvi na velikonočni ponedeljek ob pol 2 pop. in ob 7 zvečer. Vstopnice se prodajajo v trgovini g. Kikelja. Ker je pri blagajni velik naval, naj si po možnosti vsak preskrbi vstopnico že med tednom!

Učiteljski pevski zbor J. U. v Ljubljani. Pevski tečaj za mešani zbor se vrši 1. in 2. aprila v prostorih Glasbene Matice. Pričetek 1. aprila ob 9. Točno vsi in vse! — Odbor.

Kamnik

Težko gospodarsko stanje našega kmeti se je pokazalo tudi pri zadnji licitaciji gramoz za popisanje cest v kamniškem okraju. Ponudniki, katerih je bilo še enkrat toliko kakor lani, so šli s cenami navzdol za 25 do 40%, ponekod pa celo za 50%. Vsek bi rad v težkih časih vsaj nekaj zaslužil.

Proti premestitvi smodnišnice. V novembru 1928. je kamniška mestna občina skupno z drugimi korporacijami in interesi zaprosila vojno ministrstvo za premestitev drž. smodnišnice v notranjost države. Navedla je več stvarnih in utemeljenih razlogov. Povdarjalo se je zlasti, da bi Kamnik lahko pridobil kako večjo industrijo in bi se podpri z večjo davčno močjo — od smodnišnice nima občina nobenih direktnih dohodkov — razvil v veliko tujsko prometno središče. Zal so se sedaj spremenile razmere in nastopili časi, ki jih pred leti ni nihče pričakoval. Industrijska podjetja ustavljajo delo, brezposelnost narašča in ker sedaj ni misliti na pridobitev kakove nove industrije, bi bila premestitev smodnišnice za Kamnik in okolico hud udarec, ki bi brezposelnost še povečal. Zato je sedaj občina na prošnjo delavstva drž. smodnišnice v sporazumu z vsemi soprodniki zaprosila ministrstvo, naj vprašanje premestitve smodnišnice zaenkrat odloži in kolikor je v današnjih razmerah mogoče vzdrži obrat v dosedanjem obsegu, da s tem omogoči zaposlenemu delavstvu vsaj skromen zaslužek. Na koncu se je z vsem povdarlikom protestiralo proti temu, da bi prišla smodnišnica v roke kakove privatne družbe, ki bi se bavila z izdelavo eksploziv.

Tekme v smuku

V včerajšnji številki »Jutrac« je izvolil gosp. Zdenko Švigel odgovoriti na moj članek, ki je izšel 19. t. m. v »Slovenec«. V tem članku sem v prvi vrsti ponovno propagal tekme v smuku. Konstatiral sem, da je Zveza prepovedala tako tekmo v smuku, ki bi se imela vršiti 19. t. m. z vrh Ljubelja zaradi tega, ker smatra, da je proga življenju nevarna. To so objavili ljubljanski dnevniki. Čudili smo se, da Zveza prepoveduje tekmo v smuku, češ, da je življenjsko nevarna, in s tega stališča sem kritiziral prepoved JZSZ. Smatral sem, da tekma na taki progi ali cesti kot je Ljubeljska, ne more biti življenjsko nevarna, zlasti ne, ako je tako zasnežena kot letos. Ugotovil sem tudi, glede na objavo, lično se življenjske nevarnosti, da naš fiantje torej ne smeje tekmovali. Mislim, da je to logičen zaključek, kajti vsaka tekma v smuku je zaradi brzine, ki se razvija, življenjsko nevarna. Šel sem še delj in ugotovil, da je potem takem tudi samo smučanje nevarno. Vse te moje trditve sem opiral na objavo, da je tekma prepovedana, ker je življenju nevarna.

Stvar se pa bistveno izpremeni, ko sem danes v Švigelovem odgovoru čital, da je bila tekma prepovedana, ker proga ne odgovarja predpisom pravilnika, ki je bil sprejet na zborovanju JZSZ. Ako bi to bilo kje objavljeno, bi našo kritiko gotovo drugače usmeril. Naše mnenje je še danes in bo tudi ostalo, ako se najde človek, ki pokloni darilo za kakšno tekmo, ni prav, da se prireditev prepoveduje z utemeljitvijo, češ, proga ne odgovarja pravilniku. Saj se pri vsaki tekmi objavi, da tekmuje vsakdo na svojo odgovornost. Na ljubeljski cesti pa nikakor ne morem najti ovir, ki bi ogrožale življenje tekmovalcev. Kar pa očitkov pravilnice, jih mirno prepuštam g. Šviglu, kajti on kot zvezni funkcionar mora poznati pravila. Od ubogega sportnega referenta pa nihče ne bo zahteval, da mora poznati vsa pravila in pravilnike tolikih sportnih organizacij.

Pač pa je in ostane naše mnenje, da naj zlasti zimsko sportne organizacije podpirajo smuški sport, kjer le morejo. In če se najde prijatelj smuškega sporta, ki hoče podpreti zanimanje za smuški sport z darilom in želi tekme na terenu, ki ne odgovarja pravilnikom, ki so predpisani za smuk, slalom itd., naj se tekma ne prepoveduje, pač pa raje ustvari okvir, ki bo dopuščal tudi tako tekmo. Svi niso tekme radi pravil, pač pa pravila za tekme.

G. Švigel je moj članek gotovo površno čital. Videl je v njem, ost. in se čutil prizadetega. V našem listu od vsega početka propagiramo smuk in slalom, kajti ti dve panogi smučanja imata bodočnost tudi pri nas. Ako bo za Zveza prepovedovala tekme, ki tudi ne odgovarjajo predpisom pravilnika, bo stvari več škodovala kot koristila.

Ivan Kosec.

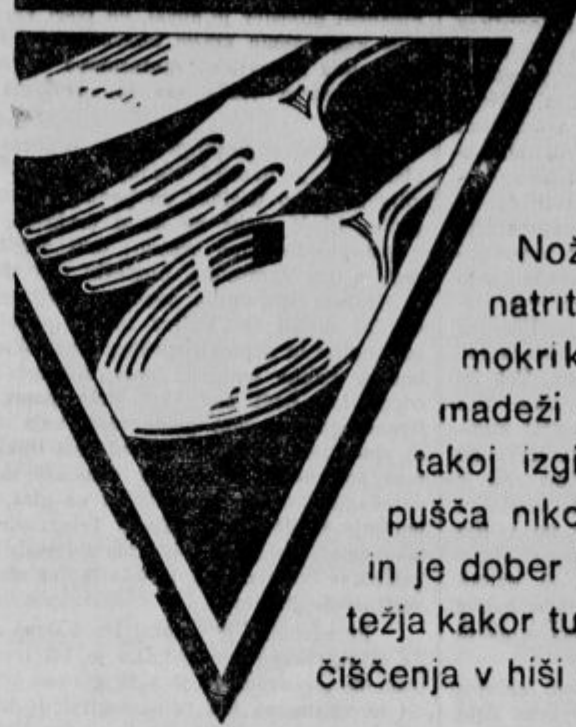
MADJARI V LJUBLJANI

Od tekme z Gradjskim, ki se je vršila že januarja, v Ljubljani nismo imeli večje nogometne prireditve. Zima gospodari, globok sneg je pokrival naša nogometna igrišča. Mesto da bi bilo prvenstvo že na polovico odigrano in bi že vedeli, kdo bo prvak Slovenije, naši vodilni med soboj še niso igrali. Državno prvenstvo je pred vrati in prav kratke čas bodo imeli, da se pripravijo. Najboljša priprava so in bodo težje tekme. Te so vedno mednarodne.

Zato sta se naša vodilna kluba domenila z odličnim madjarskim moštvom Vasas, da bo sodelovalo na velikonočnem turnirju v Ljubljani. Prav srečna ideja je, da sta naša kluba povabila ravno Madjare, da tudi Ljubljancem pokažejo, kako oni igrajo nogomet, ki slovi po vsem svetu.

Iz motokolesarske Ilirije. Vsi do sedaj verifisirani vozači moto-odseka se opozarjajo, da vpošljejo, oziroma predajo tajništvo kluba vsaj do 24. t. m. dosejanje licence, zaradi obnove istih za letošnje prireditve.

Blesteči pribor napravi VIM

Nože, vilice in žlice
natrite z malo Vima na
mokri krpi. Tudi najhujši
madeži od sadja ali rje
tako izginejo. Vim ne
pušča nikdar brazgotin
in je dober tako za vsa
težja kakor tudi za lažja
čiščenja v hiši in kuhinji.

VIM čisti vse

Gospodarstvo

Konkurz tvrdke Carl Pollak, d. d. v Ljubljani. Včeraj 21. t. m. ob 18 je bil na desko deželnega sodišča nabit konkurzni oklic, s katerim se je otvoril in razglasil konkurz nad premično in nepremično imovino d. d. Carl Pollak. Konkurni sodnik je s. o. s. g. Anton Avsec, začasni upravitelj pa odvetnik dr. Vladimir Ravnihar. Konkurz je zahtevala zagrebška tvrdka Mayro Fischer. Pasiva znašajo 87.472.000 Din, aktiva pa 66.874.275 Din. Prvi narok je 2. aprila t. l. — Podjetje je eno najstarejših in največjih industrijskih podjetij v Sloveniji. Bilo pa je znano tudi v ostali državi ter inozemstvu. Firma je bila ustanovljena leta 1870, po vojni pa se je podjetje izpremenilo v delniško družbo (leta 1920) »Indus« in se je znatno razširilo posebno v Ljubljani. Kasneje se je izkazalo, da je boljše držati staro ime in je bila 1924 firma izpremenjena v Carl Pollak, d. d., kar je tudi sedanjí naziv družbe. — Družba je imela obrat v Ljubljani, kjer je v dobrih časih zaposlovala okoli 350 in še več delavcev, obrat na Vrhniki je imel zaposlenih okoli 100 delavcev, še večji pa je bil obrat v Kranju. V dobrih časih je tvrdka imela zaposlenih do 1000 delavcev, posebno v dobri povojni konjunkturi. Osnovna glavnica je bila zelo nizka in je znašala komaj poldrug milijon dinarjev. Družba ni objavljala bilane.

Priv. izvozna družba sklicuje izredni občni zbor za 30. marca 1932 ob 16 v dvorano belgrajske borze. Na dnevnem redu je poročilo upravnega odbora o dosedanjem delu, izprememba pravil in volitve uprave in nadzorstva.

Bilance. »Obilna Medionica« v Somboru izkazuje povečanje vlog za 3,8 na 56,4 milj. in čistega dobička za 0,1 na 2,3 milj. »Spar- und Darlehenskasse« v Kočevju ima tujih sredstev 18,8 (18,1) milj. in znaša čisti dobiček 0,34 (0,08) milj. Din.

Vinska razstava v Dolnji Lendavi bo dne 24. aprila 1932. Za razstavo vlada veliko zanimanje, ker se še slična prireditev tu ni vršila, niti še nismo pokazali dobre kaptice, ki je pridelujemo v dolnjelendavskih gorah. Razstavljena bodo tudi druga vina. Vsa pojavnost se odbija pri okrajnem kmetijskem referentu v Dolnji Lendavi.

Italijanske finance stoje slabo. Zadnji izkaz italijanske državne blagajne za konec februarja izkazuje za ta mesec deficita 221 milij. lir, skupno za 11 mesecev tekočega proračunskega leta 2.233 milij. lir. Notranji dolg je narasel na 92.041 milij. lir.

Popust pri prevozu strojev. Belgrad, 22. marca. AA. Z odlokom prometnega ministra se dovoli popust pri prevozu dinamov, električnih strojev, navadnih železnih strojev in strojnih delov, železnih žigajarskih kotlov železnih cevi, samotne opake in drugih železnih izdelkov od postaje Jesenice, državna meja in Raketa, državna meja do Metovnice.

Ustavitev dela v Zenici. Železna industrija, d. d. v Zenici bo začasno ustavila delovanje, dne 1. aprila 1932, kar konsum pada in se izdelki na zalogi kupijo.

Borza

Dne 22. marca 1932.

Denar

V današnjem deviznem prometu je ostal tečaj Curiha neizpremenjen, dočim sta oslabela Pariz in Bruselj, ostale devize pa so bile evrste. Promet je majhen.

Ljubljana. Amsterdam 2285.61—2296.97, Berlin 1345.67—1356.47, Bruselj 790.13—794.07, Curih 1094.35—1099.85, London 206.88—208.48, New York 5650.98—5670.22, Pariz 222.75—223.37, Praga 167.86—168.72, Trst 292.82—295.22.

Zagrebška in belgrajska borza sta zabeležili iste tečaje kot ljubljanska. Poleg teh je bilo še v Zagrebu Newyork kabel 567.296 — 57.0122, v Belgradu pa Milan 292.82—295.28. Na zagrebški borzi je znašal promet brez kompenzacij 84.908 Din.

Curih. Pariz 20.35, London 18.92, New York 518.25, Bruselj 12.750, Milan 26.80, Madrid 39.15, Amsterdam 208.85, Berlin 123.10, Stockholm 102.75, Oslo 101, Kopenhagen 104.25, Sofija 3.74, Praga

15.34, Varšava 58.05, Atene 6.60, Carigrad 2.50, Bukarešta 3.09, Helsingfors 8.60.

Vrednostni papirji

Danes je bila vojna škoda nekoliko evrstejša, dolarski papirji pa so bili nadalje zelo evrsti. V Zagrebu je bil promet v škodi majhen, prav velik pa v 7% inv. pos. 100.000. V domačih državnih papirjih je bil v Belgradu promet znatnejši, bilo ga je v promptni vojni škodi 632 kom. za marec 100 kom., in v begl. obv. 185.000 kom. V dolarskih papirjih pa ni prišlo do zaključkov. Nadalje je bilo na belgrajski borzi zaključeno: 10 kom. delnic Narodne banke in 10 kom. delnic Privilegirane agrarne banke.

Ljubljana. 8% Bler. pos. 60 bl., 7% Bler. pos. 55 bl., Stavbna 40 den. Ruše 125 den. Zagreb. Drž. pap.: 7% inv. pos. 61.50—63 (62), agrarni 31—32, vojna škoda kasa 224—225 (223, 225), 3. 228.50 denar, 4. 226—224 (224, 223), 8% Bler. pos. 57.75—60, 7% Bler. pos. 53—53.75 (54, 53.50, 53, 54.50), 7% pos. Drž. hip. b. 53—56, 6% begl. obv. 40.50—41.

Belgrad. Narodna banka zaklj. 4750, Priv. agr. banka zaklj. 245, agrarni 32 blago, vojna škoda 222—222.50 (222.50, 224.50), 3. 222.50 den. (223.50), 6% begl. obv. zaklj. 41.25, 41, 40.75, 7% Bler. pos. 52—53, 7% pos. DHB 54 den.

Dunaj. Don. sav. jad. 90.05, Wiener Bank. vereim 11, Escompteges. 100, Zivno 75, Aussiger Chemische 95, Alpine 12.22, Trboveljska 31.05.

Žitni trg

Novi Sad. Vse neizpremenjeno. Promet: 32 vagonov.

Budimpešta. Tendence: prijazna. Promet: srednji. Pšenica marec 1270, zaklj. 1280—1282, maj 1333—1342, zaklj. 1336—1337, rž maj 1624—1642, zaklj. 1632—1633, kuruza maj 1528—1540, zaklj. 1532—1534, julij zaklj. 1528—1530.

Chicago (začetek). Pšenica marec 52.25, maj 55, julij 57, september 58.75, kuruza marec 34, maj 37.125, julij 40.125, september 41.375, oves maj 23.50, julij 24.25, rž maj 45.125, julij 46.75, september 48.25.

Živina

Mariborski živalski sejem dne 22. marca. Na današnji živalski sejem je bilo prignanih 7 konj, 13 bikov, 250 volov, 317 krav in 5 telet, skupaj 592 komadov. Cene so bile sledeče: debeli vol 4—5 Din, poldebili 3—3.75 Din, plemenski vol 2—3.40 Din, bik 2 do klanje 2.50—3.75 Din, glavne krave debele 2.50—3 Din, plemenske krave 2 do 2.50 Din, krave klobasarije 1.25—2 Din, mlazne krave 4—4.25 Din, breje krave 4—4.25 Din, mlada živina 3—4.50 Din, teleta 4—5 Din. Prodanih je bilo 195 komadov. Mesne cene v Mariboru so sledeče: volovsko meso I. vrste 10—12 Din, II. vrste 6—8 Din. Meso od bikov, krav in telet 4—6 Din, teleče meso I. vrste 7—12 Din, II. vrste 6—8 Din, svinjsko meso 8—16 Din.

Dunajski živalski trg skoro zaprt. Kakor poročajo dunajski listi, je ta teden značilno dagon na dunajski goveji sejem 87.8% iz Avstrije, iz Češko-slovaške sploh ni bilo dogona, iz Jugoslavije, Rumunije in Madjarske je skupno značil dagon samo 248 glav, ostalih 1783 glav pa je bilo iz Avstrije. Avstriji posebno podčrta to dejstvo, da je bilo avstrijske živine nad 1000 glav prvovrstne, iz tega je razvidno, da hočejo Avstriji sploh odvzeti trg inozemski živini.

Dunajski prasijci sejem. (Poročilo tvrdke Saborsky & Comp. Dunaj.) Pripeljanih je bilo 8541 pršutarjev in 5031 špeharjev, iz Jugoslavije 2632, Cene: Špeharji najboljši 1.35, I. 1.30—1.33, II. 1.27—1.29, kmetijski 1.27—1.35, pršutarji 1.30—1.70, najboljši 1.75. Tendence: Špeharji so se pocenili za tri groše, pršutarji pa so obdržali svojo ceno.

LJUBLJANSKO GLEDALIŠČE.

Drama.

Začetek ob 20.

Sreda, 23. marca: ARSENE LUPIN. Red B.

Zadnje tri dni velikega tedna zaprto.

Sprememba dramskega repertoarja. Vsi red popolne ohripelosti g. Jermama, se vzprijazijo drevi ob 20 mesto napovedane drame Gospoda Glembojevi detektivska komedija Arsene Lupin za red B.

Opera.

Začetek ob 20.

Sreda, 23. marca: ROBINZONADA. Red G.

Zadnje tri dni velikega tedna zaprto.

Nov boj med Anglijo in Irsko

De Valera že draži Angleže — Ti grozijo z lakoto

London, 22. marca. Vlada sama, kakor tudi angleško javno mnenje sledita razvoju dogodkov na Irskem s čedalje večjo pozornostjo. V Dailu Eireannu, to je v irskem parlamentu se je skušal De Valera izogniti koščljivemu vprašanju prisega irskih poslancev angleškemu kralju z dvournimi izjavami; toda ekstremistična struja v republikanski stranki, ga je prisilila, da je zavzel jasno stališče in da je pozneje časnikarjem izjavil, da bo njegova vlada prisego zvestobe angleškemu kralju odpravila. Finančni minister MacEntee je v poslanski zbornici dejal, da bi se državni proračun zelo razbremenil, ako bi Irski ne bilo treba več plačevati 3 milijonov funtov, ki jih mora finančni minister vsako leto odšteti Angliji kot odškodnino za razlastitev angleških grofov na Irskem. Teh izjav ne smatrajo v Londonu za oficijelne, ker niso bile službeno potrjene; poleg tega finančni minister sam se ni upal določeno izjaviti, da Irska ne bo plačevala te anuitete za razlastitev. Ne v prvem ne v drugem vprašanju ni bila angleška vlada uradno obveščena; radi tega se ne vodi med Dublinom in Londonom nikakva pogajanja v tem pogledu. S svojimi izjavami je de Valera imel očitno namen izzvati angleško vlado, kakor tudi angleško javno mnenje, da se izjavita glede teh vprašanj.

Londonška vlada je na eni izmed zadnjih sej razpravljala o novem položaju na Irskem. Zato sklepajo, da so bile izjave finančnega ministra Nevilla Chamberlaina na sestanku konservativcev v Birminghamu podane sporazumno z vlado. Angleški tisk ocenjuje te izjave kot resno opozorilo De Valeri. Neville Chamberlain je izjavil, da ne more biti nikakega dvoma o stališču angleške vlade, ko gre za vprašanja, ki jih smatra Anglija za

definitivno rešena v formalnih pogodbah z Irsko. Finančni minister je dodal, da tvori vprašanje prisega angleškemu kralju bistveni del irske ustave, ki je bila sestavljena sporazumno z Anglijo; vsakakor smatra vlada vsa ta vprašanja za silno resna.

Večina angleškega tiska odobrava stališče vlade, da je namreč sedanje razmerje med Anglijo in Irsko urejeno na podlagi bilateralne pogodbe, ki je Irska ne more prekršiti, ne da bi s tem pojedla dano besedo; tudi Angliji gre beseda v tem vprašanju. Angleški tisk meni, da bi na Irskem izbruhnila zopet državljanska vojna, ako bi skušal De Valera izvesti popolno ločitev od Anglije in odpraviti prisego angleškemu kralju, ker se velike množice Ircev nikakor ne marajo odpovedati časti angleških državljanov. Odpoved finančnega dogovora glede plačevanja odškodnine za razlastitev pa bi silno škodovala irski državi in zelo poslabšala trgovinske odnose med obema narodoma, ker bi prišla Irska na glas, da ne izpolnjuje svojih obvez. »Daily Telegraph« gre celo tako daleč, da grozi z bojkotom irskih kmetijskih pridelkov v primeru, da bi De Valera hotel izvesti svoje naklepe.

Brezdvomno je položaj De Valere zelo težak. Za ministrskega predsednika je bil izvoljen z 81 proti 68 glasovom, to je s 13 glasovi večine; toda do te večine so mu pripomogli tudi laboristi, ki nikakor ne marajo prelomiti zvez z Veliko Britanijo. Boj z Anglijo, ki lahko zapre vrata irskemu blagu, bi bil v času gospodarske krize lahko usoden za Irsko. Dovolil je popolno svobodo komunistom, dovoljena je tudi irregularna republikanska armada in danes še ni gotovo ali so bili ti vladni sklepi resnično v interesu javnega miru. Gospodarska

stiska, ki bi jo imel za posledico boj z Anglijo, bi brezdvomno pospešila razvoj ekstremističnih organizacij, to je organizacij nereda. V času svetovne gospodarske krize Irski gotovo ne kaže, izločiti se iz velikega angleškega imperija. Zato je verjetno, da bo predstavnik Irske tudi na vse-angleški konferenci, ki se bo vršila to poletje v Ottavi, nastopil mnogo bolj umerjeno, kakor napovedujejo irski listi. V Ottavi pojde za to, ali naj se osnuje na podlagi prednostnih carin zaključen gospodarski blok, h kateremu bi pripadala Anglija s kolonijami in dominijoni. Republikanski listi napovedujejo, da se Irska ne bo dala vključiti v ta blok, ker hoče ohraniti popolnoma svobodne roke. Tudi notranji politični položaj na Angleškem je za De Valero neugoden, ker so dejansko na vladi konservativci in čedalje bolj pridobiva na tleh imperijalistično gibanje. Tako se je tudi v Indiji pokazalo, da prakticira Velika Britanija v imperijalnih zadevah politiko krepke pesti.

De Valera ne odneha?

London, 22. marca. tg. Danes se je zgledil pri zastopniku Irske v Londonu Dulantyju zastopnik angleške vlade, da se informira o namenih De Valere in njegovega kabineta. Dulanty je izjavil, da bo irska vlada predlagala, da se takoj odkloni prisega zvestobe iz ustave in črtajo gotovi odstavki ustave... Tudi predsednik De Valera je nočoj na seji senata izjavil, da bo vlada obdržala svojo politiko v vprašanju prisega in odklonitve letne zakupnine treh milijonov funtov. Kolonialni minister Thomas je izjavil danes na seji poslanske zbornice, da je prejel od irske vlade zelo resno noto in da bo jutri o tem podal izjavo v poslanski zbornici.

Poroka v švedski kraljevski hiši. Princ Bertil, sin švedskega prestolonaslednika se je zaročil s princeso Juliano, hčerko norveškega kralja.

Nov ameriški rekord

Washington, 22. marca. Ako ne bo država našla novega kritja, bo znašal primanjkljaj v državnem proračunu dve milijardi in pol dolarjev ob zaključku finančnega leta; lansko leto je znašal primanjkljaj 903 milijone dolarjev. Dohodki iz dohodninske davka so znašali doslej 96 milijonov, lansko leto 88 milijonov. Finančno leto se zaključuje 30. junija, zato se vlada na vso moč trudi, da bi prodrla z novim davkom na prodajo blaga. Temu predlogu se protivijo poslanci obeh strank in zahtevajo, naj se raje uvede davek na velike dobičkarje.

Reforma berlinske borze

Berlin, 22. marca tg. Oficijelne objave kurzov na berlinski borzi se bodo začeli zopet od torka dalje, če bo komisija, ki je bila določena za sestavo programa o reformi borznega poslovanja, do tedaj končala svoje delo. Tako se čuje, da bodo z oficijelnega borznega lista črtali 50 do 100 vrednosti, tako n. pr. ruske papirje in ves mrtvi balast. Nameravajo tudi določiti notacijo posebnega začetnega, enotnega in končnega kurza. Zaenkrat prepovedana terminska kupčija pa bo dovoljena zopet najpozneje v enem mesecu.

Drobne vesti

Stockholm, 22. marca. AA. Po enotedenskem odmoru je bila večeraj borza odprta. Vladal je popoln red in mir. Tekom dneva so Kreugerjeve akcije hudo padle. Švedski vrednostni papirji so padli povprečno za 10%.

Pariz, 22. marca. tg. Bivši francoski ministrski predsednik Poincaré, ki že dalj časa boleha, je zopet nevarno obolen, tako da se bojuje za njegovo življenje. V Parizu se je celo govornilo, da je umrl, kar pa se je pozneje demantiralo.

Varšava, 22. marca. tg. V Lovu je bil danes dopoldne na obljudi česti ustreljen poljski policijski komisar, ko je stopil iz svoje hiše. Za atentatorjem ni nobenega sledu. Pač pa so oblasti aretirale celo vrsto ukrajinskih politikov, med njimi poslance ukrajinske nar. stranke Unda in druge.

Trst, 22. marca. Z Italijanski listi poročajo, da je 10 milj pred istrsko obilo pri Rovinju loka jugoslovanska ladja udarila ob italijanski ribiški motorni čoln »Conte Rosso« ter ga potopila. Ribiči so bili rešeni, ladja pa je odplula v Benetke.

Due novi komisiji

Belgrad, 22. marca. AA. Z odlokom ministra za gozdove in rudnike se ustanovita v ministrstvu za gozdove in rudnike dve stalni komisiji za proučevanje vseh vprašanj upravnega in strokovno tehničnega tečaja.

V upravno-pravno komisijo so pršli generalni direktor kot predsednik, pomočnik generalnega direktorja kot predsednikov namestnik in član; načelnik upravnega oddelka, načelnik oddelka za gozdoznanje, krasta in golčav, načelnik tih. oddelka, načelnik oddelka za eksploatacijo goz. lov. oddelka za privatne in občinske gozdove, odd. lka z. urejit. hudournikov, in šef oddelka za taksacijo, grabljenega oddelka in pravnega oddelka.

V lekarni,

»Nedavno sem kupil pri vas zdravilo proti rdečici nosa. Uporabljal sem to mast in sedaj je nos moder.«

»Kakšno barvo bi pa hoteli imeti?«

Med dobičkarji.

»Za našo Matildo moramo iskati ženina. Ni treba, da bi bil bogat, je ona dovolj; tudi lep ne, je ona lepa — samo iz poštene in ugledne družine mora biti.«

Upor v Pesavarju. Nedavno je v angleški provinci Pesavarju izbruhnil upor. Angleška policija je zastražila vse ulice in strogo preiskuje vse osebe.

Vojske na vzhodu je konec

Prerekanje med Rusijo in Japonsko

London, 22. marca. V ponedeljek so kitajski in japonski zastopniki v Šanghaju končevalno sklenili načelen sporazum za pravo in resnično premirje. Podrobnosti definitivnega protokola sta obe dve stranki prepustili mešani komisiji.

Japonci so sprejeli kitajsko zahtevo, da se imajo japonske čete do zadnjega moža iz Šanghajskega teritorija evakuirati, dočim so se Kitajci obvezali, da bodo njihove čete ostale na sedanjih položajih 20 km od mesta. Komisija še ni izvoljena, bo pa obstojala iz 4 Kitajcev, 4 Japoncev in 4 zastopnikov nevtralnega velesil. Prva seja se bo vršila v sredo ob 10 dopoldne. Policijsko službo v coni, katero bodo japonske čete evakuirale, bo prevzel poseben kitajski policijski korpus pod poveljstvom avstrijskega generala Munthea.

Tretja eskadra japonskih rušilev, prva eskadra torpedovk in prva eskadra bombarderskih aeroplanov so se že odpravile v domovino. Obenem se je vkrcalo na transportne ladje okoli 4000 mož japonske pehote.

Tokio, 22. marca. AA. Jošizava je imel v parlamentu govor, v katerem je obrazložil kitajsko-japonski spor in pojasnil rusko-japonske odnose. Svoj ekspoze je zaključil z izjavo, da je Mandžurija velikega političnega pomena za Japonsko, za Kitajsko pa bolj gospodarskega.

Moskva, 22. marca. Z Japonske vlada je dostavila sovjetski vladi izjavo glede vprašanja, ki ga je svojetasno poslal namestnik komisarja za zunanje zadeve Karahan japonskemu poslaniku v zadevi delovanja belogardističnih čet; Rusija je dolžila Japonsko, da je s podpiranjem teh čet kršila portshouthsko pogodbo. Japonska vlada kategorično zanika, da bi podpirala belogardistične organizacije v Mandžuriji, ki so le časnikarska raca. Kvantung vojska ima nalog, da pazno motri vsak belogardistični pokret in ga že v kali zaduši.

Hitler se pritožuje

Berlin, 22. marca. V neki stranski ulici je prišlo do spopada med narodnimi socialisti in komunisti. Lokali obeh strank se nahajajo na nasprotnih straneh in komunisti in hitlerjevci so se streljali čez cesto. Pri tem je bila ranjena v roko neka gospa. Kmalu nato je vdrila v lokale narodnih socialistov policija in napravila preiskavo. Našla je 3 nabasane revolverje. Aretiranih je bilo 10 narodnih socialistov.

Veliko pozornost je zbudil najnovejši manever osrednjega vodstva Hitlerjeve stranke. Vodstvo je namreč vložilo pri državnem pravdnistvu tožbo proti pruski vladi, češ, da so zadnje preiskave proti hitlerjevcem in zaplenbe dokumentov v lokalih stranke protistavni. Stranka zahteva, da ji pruska

Kar se pa tiče nove mandžurske države, je japonski poslanik izjavil, da bo japonska vlada pozdravila vsako vlado, ki bo lojalno izpolnjevala obstoječe pogodbe in izvajala v Mandžuriji politiko odprtih vrat. Kajti v prvi vrsti je Japonci na tem, da je zaščiten premoženje in življenje njenih državljanov. V zadevi nove mandžurske države je Japonska prepričana, da ni kršila portsmouthske pogodbe. Japonske čete so iz strateških razlogov prevzele kontrolo nad mandžursko železnico in imajo samo nalogo, da pazijo na življenje ter imetje japonskih državljanov. Iz teh razlogov so morale japonske čete prevzeti zaščito proge, ker se je kitajska uprava pokazala popolnoma nezanesljiva. Japonska ne namerava imeti stalno svojega vojaštva v vzhodni Kitajski. Japonsko vojaštvo na sovjetski meji nima nobenih posebnih namenov, niti najmanj pa mu je cilj, da bi ogrozilo sovjetsko ozemlje. Na sami meji se ne nahaja drugačno vojaštvo kakor obmejne straže. Na koncu je japonski poslanik Hirota poslal Karahanu še vprašanje, kaj pomeni koncentracija sovjetskih čet na korejski meji. Karahan mu je odgovoril, da Sovjetska Rusija ne bo ukrenila ničesar, kar bi bilo proti portsmouthski pogodbi. Sovjetska vlada bo vedno izvajala politiko miru in se bo točno držala sklenjenih pogodb.

Nemiri v Mandžuriji

Tokio, 22. marca. AA. Po brezžičnih vesteh iz Čangčuna je pri večerajšnjih bojih blizu Nambu tuja med japonsko pehoto in neredno kitajsko vojsko padlo 13 Japoncev, 15 pa je ranjenih. Kitajska neredna vojska je izgubila 50 ljudi.

Kitajska neredna vojska razvija živahno delovanje na več krajih in je med drugim napadla železniško postajo Atun južno Čangčuna ter razdejala železniško progo.

vlada takoj vrne zaplenjene listine. Nadalje zahteva Hitler, da se razveljavi odredba pruske vlade, ki prepoveduje narodnim socialistom vstop v državno službo. Osrednje vodstvo stranke zagotavlja v svoji vlogi, da je narodna socialistična stranka strogo legalna in da se v boju poslužuje samo sredstev, dovoljenih po zakonu.

Berlin, 22. marca AA. Danes se je začelo velikonočno politično premirje. Berlin, 22. marca. AA. Kanceler Bruening je konferiral z g. Severingom zaradi ukrepov, ki bi jih bilo treba storiti proti Hitlerju.

München, 22. marca. Z Bavarske policija je danes prepovedala izhajanje glavnega Hitlerjevega organa »Völkischer Beobachter« do 26. t. m.

Ciklon Ameriki

New York, 22. marca. Pri strašnem ciklonu, ki je biljal v južnih državah Alabama, Tennessee in Kentucky, je našlo smrti 71 ljudi, število ranjenih pa je še mnogo večje. Veliko ljudi je ostalo brez strehe. Mesto North Port v državi Alabama je ciklon popolnoma razdejalo. Reševanje žrtev je tem težje, ker se je po ciklonu vili silen naliv.

New York, 22. marca. AA. Naknadno se doznava, da je ciklon v državi Alabani zahteval 140 človeških življenj, v državi Tennessee 113, v državi Georgia 11 in v državi Kentucky 2 smrtni žrtvi.

Zvonovi zvonijo za Goetheja

Weimar, 22. marca. AA. Danes opoldne so v vseh cerkvah Nemčije zvonili zvonovi v spomin na 100 letnico smrti velikega nemškega pesnika Goetheja. Bivša velika vojvodinja Feodora Sachsen-Weimar in predsednik nemške vlade dr Brüning sta položila v navzočnosti nemške vlade venca na Goethejev grob, nato pa so mimo Goethejevega spomenika defilirale delegacije in zastopniki tujih vlad, med njimi francoski veleposlanik v Berlinu Francois Poncet in rektor pariške znanstvene akademije.

Opoldne je bil gostom in delegacijam prirejen obed v weimarskem dvorcu.

Popoldne se je vršila svečana predstava »Torquata Tassac« v narodnem gledališču v Weimarju, kjer je bila leta 1919 tudi sprejeta sedanja nemška ustava.

Castne diplome prvim tašistom

Rim, 22. marca. tg. Italijanski fašizem bo jutri po vsej Italiji in na posebno slovesen način v Rimu obhajal trinajstletnico 23. marca 1919, ko je Mussolini na nekem majhnem trgu v Milanu ustanovil prve bojne skupine. Mussolini je izdal poseben oklic, v katerem pravi, da se nade mnogih sovražnikov izven Italije, kakor tudi nade maloštevilnih defetistov v Italiji, da bi gospodarska stiska zrušila režim, niso uresničile. Fašizem objavlja svojo odločno voljo, da bo nastopal proti vsem oviram, kjerkoli, da še bolj razvije moralno in fizično moč naroda. Udeleženci onega prvega sestanka bodo dobili posebne diplome.

Ponarejevalci mark

Berlin, 22. marca. AA. V Stuttgartu so prijeli sedem ponarejevalcev denarja. Večino teh so tvorili brezposelni litografi. Ponarejevalci so dozdaj izgotovili 8 in pol milijonov mark. Ponarejali so novčance po 100 mark. Redarji so pri ponarejevalcih zaplenili 150.000 mark.

Poboji na romunsko-ruski meji. Romunska straža ob Dnjestru, kjer se vršijo stalni spopadi med romunskimi in ruskimi obmejnimi stražami in med stražami in tihotapci ter begunci. Posebno beguncev iz sovjetske Rusije je vedno več. Po uradnih romunskih poročilih so v zadnjem mesecu boljševiske obmejne straže usmrtille nad 1000 oseb, ki so hotele zbežati preko meje. Med temi je bilo 212 žena in 41 otrok.

Mali oglasi

Vsaka beseda 50 par ali prostor drobne vrstice 150 Din. Najmanjši znesek 5 Din. Oglasi nad 9 vrstic se računajo višje. Za oglaševanje strogo trgovskega in reklamnega značaja vsaka vrstica 2 Din.

Najmanjši znesek 10 Din. Pristojbina za 3 cifre 2 Din. Vsak oglaševalec mora plačati pri naročilu. Na pismena vprašanja odgovorjamo le, če je priložena znamka. Ček račun Ljubljana 10349.

Službe iščejo

Beseda samo 50 par

Mladenščak

star 25 let, išče službo za kmetijska dela. Nastopi lahko takoj. Naslov v upravi pod št. 3902. (a)

Strokovnjak

sadi in obrezuje drevesa najlepših oblik, obdeluje vrtove. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 3906. (a)

Starejša oseba

bi šla kot postrežnica, tudi k bolniku, v Ljubljani ali na deželo. Naslov pove uprava »Slov.« št. 3924. (a)

Dekle

srednje starosti, vajena domače kuhe in poljskih del, išče službo k dobri krščanski hiši. Marija Bizjak. Litija 50. (a)

Službodobe

Beseda samo 50 par

Prikojevalec

prvovrsten, dobi stalno službo pri Poštarstvu Josip, čevljar, Kamnik. (b)

Pouk

Beseda samo 50 par

Čamerikova

šolska šola, Ljubljana, Dunajska c. 36. Prva oblast, koncesionarna. Prospekt št. 16 za stonji. Pišite ponj! Sprejem učencev vsaki čas.

Poizvedbe

Beseda samo 50 par

Izgubil sem

spridevalo glaseče se na ime trgovskega pomočnika Ferdinanda Grčiča. Pošteni najditelj naj ga odda na policijski ali pa v upravi »Slovenca«. (c)

Stanovanja

Beseda samo 50 par

Veliko stanovanje

v centru mesta, pripravnost za obit — se takoj ali s 1. majem odda. — Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 3696. (c)

Stanovanje

trisočno, popolnoma novo, z elektriko, vodovodom ter vsemi pritlikalnimi, oddam v najem. Poizve se na Selo pri Oražu, p. Moste. (c)

Meblovana soba

z elektriko v I. nadstropju, se odda s 1. aprilom v Rožni ulici 13-1. (s)

Velika soba

prazna, s štedilnikom, se odda na Ljanski c. 50. (s)

Zahvala

Za dokazne iskrene sočutja in sožalja, ki smo jih prejeli ob težki izgubi naše srčno ljubljene soproge, matere in stare matere, gospe

Ivanke Silič

kakor tudi za poklonjene krasne vence in cvetje, se tem potom vsem najtopleje zahvaljujemo. Posebno zahvalo vsem, ki so blago nam pokojnico v tako častnem številu spremili na njeni zadnji poti. Zapuže, dne 22. marca 1932.

ZALUJOČI OSTALI.

Vino čez ulico

Huložan, beli liter Din 7.—
Cv.ček " " 9.—
Črno dalmatinsko " " 9.—
Rizling " " 9.—
Burgundec, rdeč " " 13.—
Muškati silvanec " " 13.—
Sadjevec, la " " 4.—
praško šunko, razno salamo, sir, konzerve, sardine, slive, rozine, razno žganje, likerje in desertna vina dobite najceneje pri
S. J. Ieraj, Sv. Petra ceste 38

Vnajem

Beseda samo 50 par

IŠČEJO:

Trgovina

z mešanim blagom, s stanovanjem, v okolici Ptujja, se vzame v najem. Ponudbe na podružnico »Slovenca« v Ptujju. (n)

Objave

Beseda samo 50 par

Oglejte si

izložbe damskih klobukov v modnem salonu Stuchly-Maške, Ljubljana, Zidovska ulica. Cene neprekosljive. — Popravila točna in poceni. (o)

Preklie.

Podpisani Jakob Potočnik preključim svojo delavsko knjižico, katere mi je bila ukradena, ter jo s tem razglasim kot neveljavno. (o)

Razno

Beseda samo 50 par

Velika razstava slik

slovenskih umetnikov. — Otvorjena od 19. do 26. marca. A. Kos, Ljubljana, Mestni trg 25. Nasproti magistratu. (r)

Grintovec

- obiteljski pensionat - Predvor nad Kranjem. - Najboljša oskrba, v predsezoni nizke cene. (r)

Pošljite

2 Din v znakah — dobite 10 različnih fotocenikov, ugodni nakup fotopotrebščin pri Fotomeyer, Maribor. (r)

Glasba

Beseda samo 50 par

Klavirji!

Preden kupite klavir, si oglejte mojo bogato zalogo prvovrstnih klavirjev. Nizke cene — najmanjša obročna odplačila — solidna postrežba. Warbinek, Gregorčičeva 5. (g)

Klavir

dobro ohranjen, se po jakko nizki ceni proda. Poizve se Martinec, Rudnik št. 72. (g)

Opalografi

kompl., dobro ohranjen, kupim. Ponudbe na upravo »Slov.« št. 3911 (k)

Prodamo

Beseda samo 50 par

Polenovko

namočeno, dobite pri I. Buzzolini v Lingarjevi ulici. (l)

Čevlji

na obroke TEMPO, Gledališka ul. št. 4 (nasproti opere).

Kislo zelje

Več tisoč kg finega kislega zelja po 1.70 Din za kg prodamo. Ogleda in poizve se v Dravljah št. 51 pri Ljubljani. (l)

Šivalni stroj

popolnoma nov, se proda za 1300 Din. Miklošičeva cesta št. 7-III, vhod poleg slaščičarne. (l)

3 kolesa

popolnoma nova, nemške znamke, se prodajo za vsako ceno. Miklošičeva cesta 7-III, vhod poleg slaščičarne. (l)

Prvovrstna bukova

drva in premog — vsako količino — dobite pri tvrdki Franc Slova, Ljubljana — Trnovo, Kolesarjska ulica.

Več vreč moke

za peke, izpod dnevne cene, zaradi takojšnje selitve, prodam. Ponudbe na upravo pod »Moka«, št. 3905. (l)

Motor

dvocilindski, od motor-kolesa, se proda za 700 Din. Poljanska c. 69. (f)

Moderno otomano

samo ogrodje, prav poceni prodam. Brivnica, Poljanska cesta 13 (l)

Puhasto perje

čisto, čehano po 48 Din kg, druga vrsta po 38 Din kg, čisto, belo, gosje po 130 Din kg in čisti puh po 250 Din kg Razpošljamo po poštne poizvedbe. L. BROZOVIC — Zagreb, Ilica 82. Kemična čistilnica perja.

Tudi v naši podružnici

Ljubljana, Miklošičeva cesta št. 5 (paviljon) lahko plačate naročnino za »Slovenca«, »Domoljuba« in »Bogoljuba«, naročnice inserate in dobite razne informacije. — Poslovne ure od pol 8 zjutraj do pol 1 popoldne in od 2 do 6 popoldne. Telefonska številka 3030.

Bukovo oglje

suho, vilano, več vagonov prodaja tudi male količine. Naročila: Poštni predal št. 4, Sv. Peter v Sav. dolini. (l)

Mizarji, pozori!

Vsake vrste trdega, suhega, rezanega lesa, tudi mehki les, suho borovino, macesen i. t. d. stalno na zalogi. — Naročila: Poštni predal št. 4, Sv. Peter v Sav. dolini. (l)

Obrt

Beseda samo 50 par

Konfekcija — moda!

Najcenejši nakup. Anton Presker — Ljubljana — Sv. Petra cesta 14.

Jougurt

bolgarsko kislo mleko — vedno sveže, kakor tudi vse mlečne izdelke prodaja Mlekarna, Dunajska cesta 17 (poleg kavarnar »Evropa«). — Po želji dostavlja tudi na dom. (l)

Oves in koruzo

kupite najceneje pri tvrdki A. VOLK, LJUBLJANA Veletrgovina s fitom. Resnjava cesta 24.

Postelne žične vloge

v lesenih ali železnih okvirjih, ter zložljive železne postelje izdeluje solidno točno po naročilu tvrdka Pavel Strgulac

Ljubljana, Gospodarska cesta 13. Zahtevajte brezplačni cenik!

Apno

nudimo poceni. Apnenice, Polzela 111. (l)

Šivalne stroje

specijalne stroje vseh sistemov, popravila in renovira. Cena nizka, delo garantirano. Priporoča se: Emil Klobčaver, specialni mehanik, Sv. Petra c. 47.

Velika zaloga

damskih klobukov in slamnikov od 60 Din naprej. Preoblikov. 28 Din. Salon »La Femme Chic« Anica Puhek, Selenburgova ulica 6/I. (l)

Telefon 2059

Premog suha drva Pogacnik, Bohoričeva ulica 5

»Kdor ne inserira, je mutasti!«

3 dni

bo znanaj velikonočna številka »Slovenca«. Prosimo vse cenjene inserente, ki hočejo izkoristiti tudi to izredno reklamno priliko, da nam pravočasno pošljejo svoje oglase.

Z vsakim oglašom v »SLOVENCU« govorite od 100.000 do 150.000 »SLOVENCEV« BRALCEM!

Naklada velikonočnega »Slovenca« bo znašala zopet **31.000 izvodov!**

Oglasni oddelek »Slovenca«

Sofra

najpreglednejša kartoteka Soklič, Maribor.

Nogavice

rokavice, robce, perilo, torbice, kravate nizke cene, samo pri

PETELINC-u

Ljubljana, ob vodi blizu Presernovega spomenika.

Krušno moko

in vse mlevske izdelke vedno sveže dobite pri A. & M. ZORMAN Ljubljana, Stari trg št. 32

Zidarska dela

vseh vrst Varnostno in ugodno izvedbo stavbov poizvede IVAN VIZITIN Ljubljana, Močnikova ul. (zadaj za vojaško bolnico)

Alojz Grebenc

nakup in prodaja vreč LJUBLJANA Dunajska cesta št. 36.

Volno za modroce

zelo poceni prodaja Sega — Cankarjevo nabrežje št. 5/L. (l)

Gospodje, dame!

Vaša stara oblačilna garderoba bo strokovnjaško popravljena, zlikana, da bo kot nova, ako jo pošljete v Vallet Express, Ljubljana, Smartinska cesta 24. Likanje Din 16.—, kemično čiščenje 55.— Din. Izgotovitev še do praznikov. Po obleko se pošlje in dostavi. (t)

»Cingtorije«

za gđ. duhovnike in podružnice cerkve, izdelujem po zelo praktični in pravilni metodi. Ako želite iste nabaviti, prosim sporočite tvrdki Jože Janc, krojaštvo in manufaktura, Senično 5, p. Križe, Gorenjsko. (t)

Dnevnik Slovenec

najbolje informirani list!

Trbovlje

Koruzno moko so delili zadnje dni brezposelnim. Samski so dobili po 9 kg, oni z družinami pa sorazmerno več. Svoječas je bilo vse navajeno na boljšo moko, sedaj pa so bili vsi zadovoljni s koruzno in se je še več novih oglasilo, ki so prej prešli razglas, da je moka nazadnje že zmanjkala.

Pasijon. Predstava Kristusovega trpljenja je lepo uspela. Pred vsako sliko je petje cerkvenega zbora s primerno pesmijo in čitanjem evangelija ustvarilo primerno razpoloženje med tako razgibanimi igralci, ko so pri nas.

Nove, dobro zadete kulise so tvorile lep okvir za podajanje. Igralci so podali nastopajoče osebe prav dobro, posebno kar se tiče glavne vloge, v kolikor je sploh mogoče jo presojati po človeškem merilu. Vsa prireditelja v čast g. režiserju in igralcem. Velika dvorana je bila obkrajat polna hvaležnih gledalcev.

Maša za versko svobodo ločenih bratov. Na Jožefovo, na obletnico molitev, ki jih je naročil lani jugoslovanski episkop za versko svobodo rojakov izven naših mej, je bila tudi letos darovana v župni cerkvi sv. maša. Javne korporacije razna društva in vse prebivalstvo je s svojo navzočnostjo pri svetem obredu pokazalo sočustvovanje z onimi, ki trpe. Za ta izraz zvestobe si zahvaljuje »Or. j. em.« Trbovlje.

Slovenska Krajina

Rdeči križ v Beltincih za reveže. Krajevni odbor Rdečega križa v Beltincih se zadnji čas v veliki meri trudi, da pomaga lajšati veliko bedo. Največjim revežem je razdelil že več sto Din podpore.

Trikrat požar pri eni hiši. Na Benici pri D. Lendavi je plamen uničil domačo kolonista K. Zgorelo je tudi več glav goveje živine, svinje in perutnine. Domači so požar opazili, ko je bilo že vse v plamenu in tako niso mogli ničesar rešiti. Pri K.-vih je že v jeseni dvakrat gorelo. Požar je bil najbrž podtaljen.

Nagla smrt dobrega moža. Ferenčakova hiša v Trzinu je nepričakovano izgubila gospodarja. Zdravega moža je naglo obšla slabost. Takoj so ga odpeljali v bolnišnico, a pomoči ni bilo. Izdihnil je. Umrli je bil zaveden katoliški mož, član več katoliških ustanov.

Metlika

Koncert na šolskem odru. V otrokovem očesu nam je še nekaj iz raja ostalo, pa tudi v otrokovem glasu je še raja spomin. Zato pa tudi ni kmalu prireditve, ki bi bila tako prijetna in priskrba kakor tisto, kar deca dobro pripravljena na oder postavi. Tako nam je naša deca na Jožefovo prav priskrbo zapela lepih pesmic za srce in smeh. Dalo bi se to in ono še izboljšati, toda najboljše ostane in je bilo in naj bi še vedno ostalo — nepokvarjeno srce otrokovo, ki daje dušo vsaj prireditvi.

Radio

Programi Radio-Ljubljana

Sreda, 23. marca: 12.15 Plošče 12.45 Dnevno vesti 13.00 Cas, plošče, borza 17.30 Plošče 18.00 Gospod. ura: Pihl 18.30 Alojzij Zupanec: Belokranjske pravljice 19.00 Dr. I. Preobraženski: Rusščina 19.30 Kaj nam pomeni danes Goethe? Mieli ob stolu: njegove smrti (univ. prof. dr. Jakob Klemenčič) 20.00 Glasbeno predavanje (g. Škrjanec) 20.30 Springer: Večer na Golgoti, poje zbor »Ljubljana« 21.00 Salonski kvintet.

Četrtek, 24. marca: 12.15 Plošče — 12.45 Dnevne vesti — 13.00 Cas, plošče, borza — 17.30 Salonski kvintet — 18.30 Ing. Zupanec: Vinarstvo: O treni rezi — 19.00 P. Horn: Poglavlje iz vzgoje: 19.30 Dr. Justin zaključil ciklus predavanj o obrambi zaledja pred vojnimi strupi — 20.00 Plošče: religiozna glasba. — 20.30 Händel: Samson oratorij v treh delih za soli, zbor in orkester, izvaja nar. glasbeno društvo »Sloga«, dirigent Herj Svetel. Sodelujejo: ga. Lovselova, sopran, ga. Škerlj-Medvedova, alt, g. Gošić, tenor, g. Rus, bas.

Drugi programi

Četrtek, 24. marca. Budapest: 12.05 Radio orkester — 19.30 Prenos iz opere. — Dunaj: 11.30 Opoldanski koncert — 19.35 Glasba velikega tedna — 20.10 Nabožno petje — 21.45 Komorna glasba. — Praga: 21.05 Beethovenove skladbe — 22.20 Orgelski koncert. — Langenberg: 13.00 Opoldanski koncert — 20.00 Iz zakladnice stare cerkvene glasbe — 21.00 Večerni koncert. — Rim: 17.30 Vokalni koncert — 21.00 Vokalni simfonični koncert — 21.45 »Mali Haydn«, igra: Vokalni simfonični koncert. — Belgrad: 12.05 Radio orkester 20.30 Violinski koncert — 21.00 Radio orkester — 21.35 Goethe kot človek — 22.20 Klavirski koncert. — Berlin: 19.10 Fragmenti iz nemških oper — 20.30 Mlada lirika — 21.10 Simfonični koncert — 22.15 Kvartet. — Katowice: 20.15 Varšava — 22.15 Nabožna glasba. — London: 20.45 Orkestralni koncert — 23.35 Plesna glasba. — Milano: 13.01 Plesna glasba — 19.05 Izbrana glasba — 20.25 Laska glasba — 21.00 Operni prenos. — Zagreb: 12.30 Plošče — 17.02 Popoldanski koncert — 20.30 Nabožna glasba — 21.30 Ljubljana. — Trst: 12.30 Plošče — 13.00 Radio kvintet — 19.05 Radio kvintet — 20.25 Milano.

Razpis.

Pokojninski zavod za nameščence v Ljubljani razpisuje oddajo

inštalacije električne razsvetljave, zvoncev in telefonov

v nebotičniku v Ljubljani.

Proračuni ter splošni gradbeni pogoji se dobe pri podpisnem uradu od 23. marca dalje med uradnimi urami za Din 50.— v vložišču.

Pravilno sestavljene ponudbe je vložiti do 5. aprila 1932 do pol 12 ure dopoldne pri Pokojninskem zavodu v Ljubljani, Gledališka ulica 8.

Pokojninski zavod za nameščence v Ljubljani

Primerjajte naše znižane cene in kvaliteto našega blaga!

Din 85'-

Čevlji za deklice iz črnega ali rujavega boksa, iz laka in v kombinacijah.

Din 125'-

Iz črnega ali belega Crepe de China! Za četno in večer. Imamo jih tudi v pumps obliki.

Din 145'-

Najnovejši model. Iz črnega ali rujavega usnja.

Din 165'-

Za pomladanski sprehod! Iz najboljšega laka, pumps ali na zaponko z visoko ali polvisoko peto.

ZA VELIKO NOČ!

Din 85'-

Deški visoki čevlji iz črnega ali rujavega usnja z dolgotrajnimi podplati.

Kdor hoče varčevati, ta kupuje PEKO čevlje! — PEKO čevlji pa so izdelek domače podjetnosti in domačih delavnih rok.

Kdor ljubi svoj dom, ta podpira domačo industrijo. — PEKO čevlji so na glasu po svoji kakovosti in svojih skrajnih cenah.

Din 195'-

Iz laka s črnim semišem kombiniran! Najnovejša pete! Isti čevlji imamo tudi v pumps obliki.

čevlji so

iz prvovrstnega usnja s čvrstimi podplati.

Din 85'-

Za pomladanske izlete kupite svojim otrokom ta preizkušeni haferl čevlji.

Din 245'-

Šivan čevlji v Original Goodyear Well izdelavi. Je trajnejši in odgovarja bolj higijenskim zahtevam nego vsaka druga obutev.

Din 195'-

K novi obleki morate nositi ta čevlji iz črnega ali rujavega boksa. Neobhodno potreben za elegantnega gospoda.

Din 165'-

Čevlji iz izbranega gornjega usnja in prvovrstnih podplatov. Vaša noga ostane zdrava, ako nosite ta čevlji.

Vse vrste ženskih in moških nogavic po najnižjih cenah!

Ne glejte samo na reklamo, temveč tudi na kakovost blaga!

CENJENE DAME!

2885

Eleganten prilegajoč plašč ali sportni trenčcoat za pomlad najlažje izberete ter najceneje kupite pri

F. I. Goričar

Ljubljana, Sv. Petra cesta št. 29

Poseben oddelek za damsko kontekcijo

Otvoritev advokatske pisarne!

Dr. Schaubach Franc javlja, da je otvoril advokatsko pisarno v Mariboru, Aleksandrova c. 6, I. nadstropje (palača Zadrugne gospodarske banke).

Humboldt:

Na Orinoku in v pragozdovih Južne Amerike

(Dalje.)

V gnajsu so našli okrogle luknje, od katerih so bile nekatere skoraj eden in pol metra globoke in pol metra široke. V tem je misijonarja napadla mrzlica. Da bi mu pogasili mučno žejo, so sklenili v eni izmed teh lukenj napraviti hladilne pijače. V Atures so si namreč nabavili košaro, mapire imenovano, polno citron, sladkorja in grenadil ali sadov pasijonske rože. Nalili so rečne vode v eno izmed lukenj v skalah, kamor so dali tudi sladkorja in sokov kislih sadov. Tako so v malo trenotkih napravili izvrstno pijačo in zdelo se jim je, da žive v teh divjih krajih prav razkošno. Sila vsakdanjih potreb jih je napravljala bolj in bolj iznajdljive.

Ko so pogasili žejo, so zahrepeneli po kopanju. Natančno so preiskali skalni nasip, na katerem so stali in opazili so, da so v njem mestoma mali zalivi, v katerih je bila voda čista in mirna. Tako so se prav prijetno kopali ob grmenju katarakta in kričanju svojih Indijancev. Vedno v truda polnem delu in v nevarnostih ter nadlegovanju od velikanske množine moskitov so si možje znali poiskati tudi zabave in okrepčila, češar so bili tako nujno potrebni. Iznajdljiv in po-

Sporočamo vsem znancem in prijateljem, da je naš oče, stari oče, tast in stric, gospod

Alojzij Zorman

trгоvec in posestnik

danes, dne 22. t. m. ob 5 popoldne, previden s tolažili svete vere, v 77. letu starosti, mirno v Gospodu zaspal.

Pogreb se bo vršil na veliki četrtek, dne 24. marca t.l. ob pol 3 popoldne od doma žalosti, Stari trg 32, na pokopališče k Sv. Križu. V Ljubljani, dne 22. marca 1932.

Metod in Ivan, sinova; Frančiška in Pavlina, sinahi
vsi vnuki in vnučkinje in ostalo sorodstvo.

Mestni pogrebni zavod v Ljubljani.

Ho'el in kavarna „CENTRAL“

v morskem kopališču na otoku Rabu, biseru Jadrana, Vam nudi prijetne velikonočne praznike. 28 popolnoma renoviranih sob, odlična ter dobro poznana primorska, dunska in madžarska kuhinja. — Komplet penz on z vsemi taksami od Din 55.— do Din 60.—. Priporoča se poslovođa

IVICA KRMPOTIČ.

Predtiskana ročna dela za vse!

Stenski prti: 7 Din, stenski prti, rdeče ali modro obrobljeni 10 Din, ortički od 1 Din naprej, blazine, milje etc.

Novi vzorci, čist tisk, do 10 blago.

Matek & Mikeš, Ljubljana

priloga hotela Strunelj.

Vezanje zaves, perila, monogramov etc. Entlanje, ažuriranje, — »Breda« žepni roba: komad 2 Din

Radi prezidave

se prodajo obleke za gospode, dečke, otroke, suknene in raševinaste hlače, čevlji za gospode, ženske in otroke, perilo, samovoznice, klobuki, čepice, nogavice, sokni, telovniki, puloverji, dežniki, nahrbtniki, aktovke itd.

po zelo znižanih cenah
in še z 10 % popusta

le pri

ANTON TKALEC

Maribor, Glavni trg šte. 4

gumen človek si zna v vsakem položaju pomagati do prijetnega užitka, ki slajša težko delo.

Eno uro so čakali in se zabavali, ko so končno ugledali svojo pirogo na potu preko brzic. Zopet so naložili svojo prtljago v čoln in hiteli so, da bi čim prej zapustili skalo Guahibos. Pričela pa se je vožnja, ki ni bila brez nevarnosti. Reka je tod 1600 metrov široka in morali so jo nad kataraktom pošečno prečkati in to na neki točki, kjer je struga precej nagnjena in po kateri voda z veliko silo dere proti preje opisanemu skalnemu pragu. Poleg tega jih je presenetila nevihta, ki se ji k sreči ni pridružil močan veter, a dež je curkoma lil. Veslali so že dvajset minut, a krmar je vedno trdil, da se bolj bližajo slapu. Namesto da bi se oddaljevali od nevarne točke. Bili so sila napeti trenotki, ki so se zdeli popotnikom strašno dolgi. Indijanci so se le polihoma razgovarjali kakor vedno, kadar se zavedajo, da jim preti nevarnost. V tem so podvojili svoj napor in z nastopom noči so brez nesreče dospeli v pristanišče Majpures.

Nevihite so v tropičnih deželah ravno tako kratke kakor hude. Dvakrat je prav blizu piroge tresčilo in strela je pri tem brezdvomno udarila v vodo. Humboldt je ta pojav zanimal posebno zato, ker so bili ljudje v teh deželah po večini prepričani, da stoji električni oblaki tako visoko nad zemljo, da strela mnogo redkeje udari v tla kakor v Evropi. Nastala je zelo temna noč. Iz pristanišča do vasi Majpures je bilo še dve uri hoda, možje pa

so bili do kože premočeni. Komaj pa je prenehalo deževati, jih je napadel mrčes, ki je po dežju posebno požrešen in krvoželjen. Zato so se popotniki posvetovali, kaj naj bi storili, ali naj bi taborili v pristanišču, ali naj bi kljub temni noči odpotovali v vas. Pater Zea, ki je bil misijonar ob obeh kataraktih, je hotel na vsak način priti do doma, kjer je s pomočjo Indijancev začel postavljati dvonadstropno hišo. Naivno je zatrjeval svojim tovarišem: »Tam boste našli ravno take udobnosti kakor na prostem Seveda nimam niti mize niti klopi, ampak toliko ne boste trpeli zaradi mušic, kajti v misijonu niso tako nesramne kakor ob reki.«

Sprejeli so misijonarjev nasvet in prižgali kopalove baklje. To so bile osem centimetrov debele votle cevaste drevesne korenine, napolnjene s smolo. Začetkoma so hodili po gladkih, golih skalnih pragovih, nato pa jih je sprejel zelo gost palmov gozd. Dvakrat so morali po drevesnih deblih prekorčiti struge potokov in že so jim začele baklje ugašati. Saj svetile jim niso kdo ve kako dobro, ker dajejo več dima kakor svečave. Čudno pa so tudi, ker leseni stenj obdaja smolo; zato rade ugasnejo. Ko so korakali preko nekega močvirja, je Don Nikolas Sotto izgubil ravnotežje na okroglem deblu. Vsa družba se je začetkoma zelo prestrašila, ker ni vedela, kako globoko je padel. K sreči pa tla niso bila globoko pod brvjo in mož se ni ranil pri padcu. Indijanski krmar, ki je precej dobro obvladal španski jezik, ni zamudil prilike in je govoril o možnosti, da bi jih napadli gadi,

vodne kače in jaguarji. To pa je seveda navadni pogovor, kadar kdo potuje z domačini po teh krajih. Indijanci si domišljujejo, da postanejo tujcem posebno potrebni ter da pridobijo njihovo zaupanje, ako vzbude s svojim pripovedovanjem bojazen v njih.

Ker je družba prišla ponoči v misijon San Jose de Majpures, se jim je zdel ta kraj prav poseben zapuščen. Indijanci so globoko spali in razlegali so se le glasovi nočnih ptic in grmenje katarakta. V tihi noči, v tem globokem miru v prirodi vpliva enolično grmenje slapov porazno in grozeče. Družba je ostala tri dni v Majpures, mali vasi, ki jo je ustanovil l. 1756. Don Jose Solano o priliki obmejne ekspedicije. Naselbina pa leži še bolj slikovito in mnogo bolj čudovito kakor vasica Atures.

Pa tudi katarakt Majpures je zelo znamenit in veličasten in Humboldt mu je posvetil vso svojo pozornost. Kakor v kataraktu pri Aturesu, tako so tudi tukaj mnogoštevilni otoki, veliki skalni jezovi in pečine v razdalji 6 km razčlenili veletok. Najznamenitejši izmed teh skalnih jezov ali nasipov so po vrsti od juga proti severu Purimarini, Manimi in »Sardelin skok«. Zadnji izmed teh treh pragoj je tri metre visok, silno širok in v ogočeni Orinoko se poganja preko njega v krasnem slapu.

INSERIRAJTE V »SLOVENCU«!